

28
24
7

Vita S. Anskarü Nordalbingorum
Archiepiscopi, et legati ad Danos,
et Sianos pp.

INCIPIT CAPITULA LIBRI SEQUENTIS

Textus praefationis de vita et conuersatione sanctissimi patris
anskaru primi nordalbingorum archi epi. **II**

Qualiter ab infanzia spiritalibus sit reuelationibus caelitus
inspiratus. & quod post mortem matris suae ipse in
scolaribus disciplinis iam positus. eandem matrem suam
in comitatu sanctae mariae puisionem cognouerit. et
ab eadem digenetrice admonitus sit. quouanitate
fugiens. semetipsum in grauitate uitae custodiret.

Qualiter post mortem karoli imperatoris. **III**
ipse mundo iam per compunctionis diuinae gratiam
mortuus. nocte sancta per Ierosolimas aethio translatus. primo
ad ignem purgatorium. deinde etiam a se presertim
maiestatis domini per beatum iohannem baptista. et semper petrum
apostolum deductus sit. **IIII**

Qualiter puisionem in oratorio beati iohannis baptistae.
dominum christum uiderit dicentem sibi. dic iniquitates tuas
ut iustificeris. Et reliqua. **V**

Qualiter anima cuiusdam discipuli sui nomine fulberti
a corpore sublatam. angelico ministro ad caelum
deferri. & inter martirum agmina collocari. caelesti
uisione cognouerit. **VI**

Qualiter in scitatis gratia proficiens ad nouam corbeiam
docendicausa destinatus sit. **VII**

De conuersione herioldi regis. et qualiter ipse pariter
et aut bestus per concessionem uualae abbatis. atque
uisione hludouici imperatoris. cum eodirectis sit
ad partes danorum. **VIII**

Qualit̄ praefati seruidi apud danos positi. **VIII**
quos libet poterant ad uiam ueritatis monere faue-
bant. & qđ scolam sibi etiam puerorum in ibi sta-
erunt. Ac pacto biennio aut eo amplius memo-
ratus frat̄ aut bestus. In firmitate grauescente.
ad nouam corbeiam deductus. ibi defunctus sit.

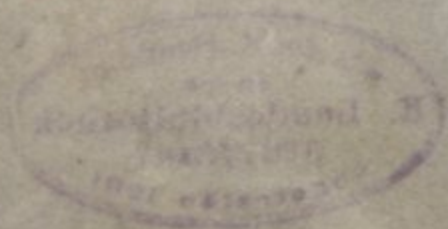
Delegationes sueconum ad imperatorē **VIII**
hludouicum. postulantium ut sibi praedicatores
uerbi dī mitteret. Et de uisione praedicti patris
anskarii. qua ante apud monasterium corbeie
positus. audiuit uocē dicentem sibi. Vade et
annuntiagentibus uerbum dī. et reliq̄. **X**.

Delegatione ipsius et nonni uuit mari ad sueconia
et quanta in ipso itinere p̄pessisint aduersa.

Qualit̄ puenientes ad postum quid dicitur **XI**
byrta. benigne a rege sueconum bern uocato sus-
cepti sint. Et quod facultas eis data sit praedicandi.
Quodque cum aliis plurib. etiam herigarius prae-
fectus uicupsius. fidei credulitatē suscepit.

Qualit̄ ex inde redeuntes ad praedictum **XII**
imperatorem reuersi sint. Et qualit̄ ipse cum con-
sensu ep̄orum ultra albam sedem confutuerit
archiepiscopalem. ad quam praedictum patrem
sc̄issimum anskarium consecrari fecit a Jifatem.
Et quod ad eandem sedem cellam quandam in gallia
turholt uocatam subiugauerit. **XIII**.

Qualit̄ ipse romam directus auctoritate papae
gregorii pallium suscepit. et parit̄ legatione

ad partes danorum sive sueonum atq. flauorum
aliarumq. in aquilonis partib. gentium confuta
tarum. unacum ebone remensi archiepo
cui ipsa legatio prius commissa fuerat. **XIII**

De ordinatione gauz bestii epi. et qualiter cella
apraedicto ebone in uuelanao ultra albam con
strueta. ad locum refugii data sit. qualiter que
ipse pueniens ad sueoniam honorifice et a rege
et a populo susceptus sit. **XV**

Quomodo memoratus ans karus archieps. in diocesi
sua officium sibi commissum strenue impleuerit.
et ex paganis gentib. pueros redemerit. quos ad
seruitum dñi educandos posuit. **XVI**

De adue. In pyratariu ad urbem hammaburg. et
quomodo epo et clericis a populis fuga dispersis
omnia quae ibi erant. hostali impetu. de predatione
aut igne disperierint. **XVII**

Quomodo populus sueonum furore zeli accensus. prae
fatum gauz bestum epm a finib. suis expulerit.

De ultione diuina quae expulsiōne illius **XVIII**
subsecuta est. **XVIII**

De perfectione anachoretae ardgaru ad sueoniam.
Itidem magnitudine fidei praefati uir herigari. **XX**

De fide cuiusdam matrone ualde religiosae. Et qualiter
post discessum eius atq. memorata herigari. Idem.
ardgarius exinde reuersus sit. **XXI**

De obitu hludouuici imperatoris et qualiter cella supdicta
turholt. karolus rex a seruitio quod pater suus

disposuerit amouerit

XXII

Qualiter hludouici. clementissimus rex cum consensu
eporum. huiusmodi supradictae cellae. episcopatu bremensis
ecclesiae. causa solatis hamnaburgensi sedi adiunxerit

Qualiter gunt harius coloniensis archiepiscopus **XXIII**
adquam sedes bremensis antea suffraganea fuerat.
huic consecrationi resistit. sed per lata haec eadem res
iubente supradicto rege per salomonem constantiae
ciuitatis episcopum ad sedem apostolicam auenerabili papa
nicolao palli & decreti auctoritate firmata sit

De familiaritate supradicti anskari archiepiscopi **XXIII**
apud horicum regem danorum. Et qualiter ei conces
serit ut in postu quodam regni sui sliasu uich
uocato. ecclesiam fabricaret **XXV**

Qualiter idem dei sacerdos pro gente sueonum denuo
solicitus. iter suum ad illas partes preparare
coeperit. Et de uisione qua adalhardum clarissimum
quondam abbatem suum. sibi haec eadem per uerba
nunciasse uidit **XXVI**

Quod in eadem legatione missum pariter et signum
regis horici secum habuit. Et qualiter illo adueniens
regem et multitudinem populi nimio inuenit
errore confusam **XXVII**

Qualiter ibi in magna angustia positus. cognouit gratiam
dei secum comitari. Et de consensu populi. ut christianitas
apud eos celebris haberetur **XXVIII**

De concessione regis ut apud eos ecclesiae fabricarentur
& christianitas coleretur. Et quomodo dominus episcopus

nepotem gauzbesti erimbestum nomine manibus
regis commendauerit ut ibi sacerdotis officio funga

De uisione qua praecidit angustia mentis **XXVIII**
qua in ipso pressus e. tenere **XXX**

Qualiter uisus dñi post hanc perfectionem sue conibus
patefacta sit. et deuotis spontaneis quae ipsi
dño xpo deuouerunt **XXXI**

De morte horici regis ac primorum eius. Et de persecutio
ne xpianitatis quae facta e. sub horico iunior

Qualiter per hac causa dominus eps. horicum **XXXII**
iunior adierit. Et qualiter ipse omnia quae antecessor
suus concesserat stabili erit. et in super etiam auxerit

Qualiter praedictus gauzbestus eps. **XXXIII**
quendam pbrim nomine ansfridum ad sueoniam
miserit. et quod ipse audito eiusdem epi obitu exinde
reuersus. p̄ multo post defunctus sit. Pariter et de
ragem bestii sacerdotis p̄emptione. atq. rim bestii ad
easdem partes p̄fectione **XXXIII**

Qualiter in uariis pressurarum angustias. domni ebonis
archiepi semp consolationibus exhortatus sit. Et de
feruore fidei eorum. quem de praedicta habuerat legatione

De uita et conuersatione memorata sanctissimi **XXXV**
patris anskaru. **XXXVI**

Quomodo omnia fere quae ei p̄uentura erant. prius per
somnia siue p̄ intimam reuelationem in mente. siue per
excessum ipsi reuelata fuerint. **XXXVII**

Et de uisionibus duabus. huius rei probationem monstrat. Tib.

De pastoralis eius gratia. et quomodo etum ac

mandatum eius praeuaricantes. XXXVIII

De praeuaricatione nordalbingorum & correptione
et qualiter id ipsum ei prius caelitus ostensum sit

Quod multo ratione illius et unctione olei sacri sanati sint. XL

De infirmitate corporis eius assidua. et de ultima
fatigatione. Et qualiter per tristitia animi sui. per excessu
mentis. diuinitus consolatus sit. XLI

De percuracione omnium necessitatum. Et de modo at que
tempore et trans migrationis eius. XLII

Qualiter ipse exempla omnium sanctorum secutus. finem
uitae suae in bono testamine consummauerit.

Et quomodo in aethyru palma. pacis tempore ueraciter
consecutus sit. **EXPLICIT UNDE CAPITULA.**

INCIPIT LIBELLUS CON
TINENS UITAULGESTA

SEU OBITUM DOMNI

ANSKARII PRIMI

NORDALBINGORUM

ARCHIEPI ET LEGATI SECE

SEDIS APOSTOLICAE

AD SUEONES SEU DANOS

NEC NON ETIAM SLAUOS

ET RELIQUAS GENTES IN

IN AQUILONIS PARTIBUS

SUBRAGANO AD HUC

RITU CONSTITUTAS

SANC **TISSIMIS**

ET IN XPI AMORE PRÆCIPUA
UENERATIONE RECOLEN

dis ac diligendis patrib. et fratrib. in sacra
tissimo corbeiae coenobio dō militantibus.
filii atq. discipuli reuerentissimū patris
ans karu. perennis felicitatis orant in dño
dominantium pacem et salutem.

Diu p dñi gratiam pastoris boni munere dele
ctati prædicationib. et exemplis informati
meritis et intercessionib. suffulti. nunctandē
eius p̄senti ad solati. satis p̄pendim. quid pro
nobis gemendum quid ue pro eo gratulandum
sit; Et enī uerus dī cultor. abstinent se ab omni
operemalo. et in simplicitatis modestia per

manens. ceteram de se praebuit fiduciam. quod
hinc sublatus. ad eum quem semper tota deuo-
tionedilexit. cuique semper animo intendebat
sine cunctatione pueniret; Unde pretribu-
tionis eius praemio. uere nobis gratulandum
credimus. Pro nostra autem desolatione neces-
sario supplicandum. ut qui humanitus tanto
defecti sumus pastore. caelitus diuino munere
mereamur auxilio; Inter uarias etenim pres-
surarum angustias positi. ueraciter iam scimus
quidamiserimus. et quid pro nobis dolere debeamus
satis intellegimus; Uuente enim ipso nihil
de esse credebamus quia in ipso nos omnia ha-
bere gaudebamus; Eius namque scitatem. reges
honorificabant. pastores ecclesiarum uenerabantur.
clerus imitabatur. populus uniuersus admi-
rabatur; Et dum illum cuncti sanctum et iustum
praedicarent. nos quoque tanquam corpus capitis
per eius bonitatem uenerandi ac laudabiles uidebamur;
At nunc tanto munere frustrati. de nostris meritis
non praesumimus. quin magis timido corde ex-
pauescimus. pro peccatis promerentibus. luporum
patere incipiamus morsibus; Mundus namque
in maligno positus. magis ea quae iusta et sancta sunt
euestere. quam religiosa quaerit erigere; Et
inimicus humani generis diabolus. quanto san-
ctiorem ac religiosiorem quemque conspexerit
ducere uitam. tanto maiori conamine aduersa

queq. obicit. ut ea quae sc̄a sunt destruat. et
 ne ab aliis imitentur callida p̄suasione ac pravis
 ītentionibus auferat; Nos itaq. inter haec
 formidolosa pericula suspirantes. licet mul-
 tiplicia mala temporaliter timeamus. addi-
 uinum tamen nobis subsidium recurrendum
 scimus. cuius misericordiam nobis licet indig-
 nis p̄defuturam credimus; Ideoq. ur̄am deu-
 tissimam sc̄itatem. supplici corde rogamus et
 poscimus. ut memores nr̄i. ītercedere p̄ nobis
 addm̄ dignemini. quonunc nos eius misericord̄a
 p̄relinquat. sed adiutor nr̄i benignissimus.
 proxiacuncta a nobis depellat; Sitq. nobis refu-
 gium in tribulatione. qui non deserit sperantes
 in se; De illius itaq. clementia presumentes.
 spemq. nr̄am in eius misericordia collocantes.
 et quid nobis contingere uel qual̄it̄ in futurum
 subsistere debeamus. illius iudicio derelinque-
 tes. pietatis eius gratiam toto cordis ac mentis affe-
 ctu collaudamus et gratificamur. qui nobis
 uel ad tempus tanto concessit ut patrono;
 Vr̄ae quoq. reuerentissimae paternitati. atq.
 religiosissimae sc̄itati. gratiarum actiones
 immensas referimus. quia uero beneficio ac li-
 centia talem promeruimus patrem habere.
 Cuius exempla si quis imitari uoluerit. caeleste
 quodammodo in terris conuersatione habebit.
 Siquis doctrinae recordatus fuerit. uiam

mandatorum dī sine errore. incedere poterit
Siqui exhortationes attenderit. laqueos inimici
precauere studebit; Huius itaq. scīssimī patris
memoriam fīlo exarare decreuimus. et qua
lit̄ apud nos uixerit. quidq. de eo nob̄ cognitū
extiterit. ur̄ae reuerentiae scriptis intimare.
Quo et diuinā clementiā in beato uiro ur̄a quoq.
nob̄ cum collaudet affectio. et imitari uolen
tibus. exemplum salutis fiat ei scīssimae deuotio

Cuius religionis scītas. diuina largiente **II**
gratia ab ineunte crescere coepit aetate. et per
singula aetatum momenta suae multiplicauit
deuotionis augmenta. Namq. ab infanti spiri
talib. reuelationib. celitus inspiratus. et p̄ dñi
gratiam sup̄na. ē. uisitacione sepius admonitus.
Quo mentem suam a terrenis disiungens. toto
corde caelestibus inhiar̄; Quas quidem reue
lationes. ipse quibusdam n̄m quie familiarius
adhaerebant innotuerat. eotamen tenore
p̄ tempore uitae suae cuiquam manifestarent;
Quas nos ad laudem dñi post obitum eius huic operi
interferere de legimus. ut quiq. legentes agnoscat.
quantagratia dñs seruum suum a primēua etate
corrīgere. ac deinceps succedentib. bonorum
operum meritis. clarificare dignatus fuerit;
Refererat namq. quod in tempore pueritiae eius
cum quinq. fere ēēt annorum mater sua ip̄ dī
timore admodum religiosa defuncta fuerit.

Ac post multo post tempore. ipsum pater suus
causa descendit litteras ad scolam miserit ;
Ubi cum esset positus. coepit ut tali aetati fami
liare. e. cum coaeuis suis pueriliter agere.
et discursis in anibus atq. iocis magis operam
dare quam discendae disciplinae instare ;
Cumq. puerili leuitate taliter deditus esset.
uisum est ei quadam nocte quod esset in quoda
loco nimis lutofo et lubrico. Itaut inde nisi
cum magna difficultate exire ualeret ; Secus illu.
uerd locam. esse uiam amoenissimam in qua
uidebat pcedente quandam quasi domina. omni
ornatu et honestate praeclaram. Plures uero
alias sequentes feminas dealbatas. cum quibus
erat et mater sua ; Cumq. eam recognouisset.
coepit uelle ad eam accurrere. Sed de loco illo
coenoso et nimis lubrico p. facile exire poterat ;
Chorus autem ille feminarum cum ei appro
piasset. uisum e. illi eam quae quasi domina
aliarum uidebatur quam ille indubitanter
scam mariam esse credebat. ei dixisse ; Fili.
uis ad matrem tuam uenire. cui cum ille
respondisset in hanc se uelle. rursus illa
intulit ; Si in hac societatis particeps ee uolueris.
omnem debes uanitatem fugere. Et iocos pue
riles dimittere. ac te met ipsum in grauitate
uitae custodire ; Valde enim nos detestamur
omnia quae uana et ociosa sunt. nec potest

in suo conuentu eo quicumque his fuerit dele-
ctatus; Post hanc itaque uisionem statim se
coepit grauius agere et puerilia consoftia
uitare. Lectioni et meditationi ceterisque
utilitatibus astius se occupare. Ita ut socii
ualde mirarentur. quod tam subito in aliam
mutatus sit conuersationem. III

Cumque post haec apud uos tonsoratus. atque in
monasticis disciplinis positus. adolefcentior
fuisset factus. humana subripiente fragilitate
aliquantulum coepit a proposito prioris frigore
frigescere; Interim uero contigit eum domini
excellentissimi karoli imperatoris obitum
audisse. quem ipse antea in magna potentia
gloriosum uiderat. atque cum magna prudentia
regni sceptrum laudabiliter gubernasse audierat.
De tanti itaque imperii excessu. ipse nimio ter-
rore atque horrore percussus. rursus coepit
ad se redire. et admonitionis sanctae diuinae
ad memoriae uerba reducere; Sicque omni
postposita leuitate. compunctionis diuinae
coepit amore languescere. totumque se in di-
seruitium conuertens. orationi et uigiliis. atque
abstinentiae operam dabat. Cumque his
uirtutum exercitiis uerus athleta diuini insiste-
ret. atque in hac grauitate permanenti mundus
illimotus fieret et ipse mundo. adueniente
die sancto pentecosten. gratia spiritus sancti quaerens ad

7
festiuitate sup aptos effusa. e. etiam mente
illius ut credimus illustrante atq. exhila
rante. uisum. e. illi eadem nocte. quod casu
subitaneo mori deberet. et in ipso mortis
articulo. sc̄m petrum aptm. et beatū iohanne
baptistam. ipsi adiutorium sibi inuocasset;
Cumq. anima ut ipsi uidebatur egrederetur
a corpore. ac statim in alia pulcherrima
specie corporis omnino mortalitate ac sollicitu
dine carentis appareret. sub eodem momento
mortis et admirationis apparuerunt prae
fati uiri; Quorum unus erat senior. cano
capite. capillo plano et spisso. facie rubenti.
uultu subtristi. ueste candida et colorata.
statura breui. Quem ipse sc̄m petrū eē nemine
narrante statim agnouit; Alius uero iuuenis
erat. statura procerior. barbam emittens.
capite sub fusco. atq. sub crispo. facie macilenta
uultu iocundo in ueste serica. Quē ille sc̄m
iohannē eē omnino credidit; Hi itaq. eum
hinc inde circumfaterunt; Porro anima eius
egressa. statim in immensa claritate quae totus
mundus implebatur. sibi uidebatur esse.
Perquam illum claritatē nullatenus in aliquo
laborantē. sc̄i sup̄ dicti miro et ineffabili modo
ducentes. cum puenissent ad locū quendam
quem ipse ignē purgatorium eē. nemine
narrante certissime sciebat. ibi eū dimiserunt.

Ubi cum multa passus eēt. praecipue tamen
tenebras densissimas. pressurasq. inmanissi-
mas et suffocationes. uisus ē. tolerasse atque
omni memoria ablata. hoc solum uix cogitare
sufficiebat. quomodo tam immanis posset aliq̄
existere poena; Cumq. ibi p̄ triduum ut ipse pu-
tabat cruciaretur quod spatium illi mille-
annis longius propt̄ immensam poenā uisū ē.
Rursum redeuntes iam sup̄ dicti uiri. iterumq.
illum hinc inde circumstantes. et longē maiori
quam prius alacritate laetantes. atq. in om̄ib.
multo suauius incedentes. p̄ maiorem fiduci-
possit claritatem. gressu immobili sine uia
corporea ambulantes ducebant; Et ut uerb̄
ipsius utamur. uidebam inquit a longē di-
uersos sc̄orum ordines. quosdam uicinius.
quosdam uero longius a oriente assistentes
ad orientem tamen respicientes. ipsumque
qui in oriente apparebat collaudantes quidam
submissis capitibus. quidam supinis uultibus
tensusq. manibus adorabant. Cūq. p̄uenissem.
ad locum orientis. ecce uiginti et quattuor
seniores secundum quod in apocalipsi scriptū ē.
In sedib. sedentes. seruatō introitu amplissimo
apparuerunt; Qui et ipsi reuerenter ad ori-
entem respectantes. ineffabiles dō laudes pro-
mebant. Laudes uero ipsi communē canē. Jū.
suauissimā m̄hi refectionē ip̄gerēbant.

8
sed post reuersionem ad corpus. retineri
nullomodo potuerunt; Ipso uero orientis
loco. erat splendor mirabilis. lux inaccessibi-
lis. purpurea atq. immensa claritas; Cui inerat
omnis color praeiosissimus. omnisq. iocun-
ditas; Omnes uero sanctorum ordines qui undique
laetantes circumstabant. ab ipso gaudium
hauriebant; Qui splendor tanta magni-
tudinis erat. ut nec initium eius nec finem
contemplari ualerem; Et cum circumqua-
longe uel prope respicere possem. ipse ipsa im-
mensitate luminis quid istud haberetur con-
templari non poteram. sed tantum superficiem
cernebam; Ipsum tamen inibi esse credebam
de quo petrus ait. Ipse quem desiderant angeli
prospicere; Ab ipso namq. claritas immensa
procedebat. ex qua omnis longitudo et latitu-
do sanctorum illustrabatur; Ipse quoq. quoda-
modo erat in omnibus. et omnes in eo;
Ipse omnia exterius circumdabat. Ipse omnes
interius satiendo regebat; Ipse superius
protegebat. Ipse inferius sustinebat; Sol uero
et luna nequaquam lucebant ibi. nec celum
a terra. ibidem uisum sunt; Sed neq. ipsa
claritas talis erat quae oculos contemplan-
tium impediret. sed quae oculis gratissima
existeret. mentesq. cunctorum suauissime
satiaret; Et cum seniores sedentes dixeram.

. In ipso quodam modo sedebant; Nam nihil
corporeum erat ibi. sed erant cuncta incor-
porea. licet speciem corporum habentia
et ideo ineffabilia; Circa sedentes uero splen-
dor ab ipso procedens. similis arcu nubium ten-
debat; Cum itaq. a praefatis uiris coram
hac immensitate luminis. ubi mihi maiestas
omnipotentis dñi nemine monstrante esse
uidebatur praesentatus fuisssem. ipsisque
mecum pariter adorantibus adorasssem. uox
suauissima omni sonoritate clarior quae
mihi omne quoque seculum uisa. ē. imple-
uisse. ab eadem maiestate procedens ad me
facta. ē. dicens; Vade. et martyrio coronatus
ad me reuefteris; Ad quam uocem omnis
concentus scōrum. dñm hinc inde laudantium
conticuit. atq. submissis uultibus adorauit;
Deniq. speciem aqua haec uox formata ēet.
prorsus non uidi; Postquā uocem. tristis factus
quia ad saeculum redire compellebar. sed
de reuestendi pmissione securus. cum pre-
dictis ductoribus ex inde remeabam;
Qui mecum tam euntes quam redeuntes nihil
locuti sunt. sed tam pio affectu in me respi-
ciebant. quem admodum mat̄ unicū filium
contemplatur; Sicq. ad corpus redui;
In eundouero a redeundo. nec labor erat.
nec mora. quia quotendebamus. statim aderam;

9
Et licet aliqua uisus sim de tanta dulcedine dul-
cedinum enarrasse. fateor tamen quia nequaquam
scilus tanta exprimere potuit. quanta animus
sentit; Sed nec ipse animus sentit ut fuit. quia
illud mihi eē uidebatur. quod oculus n̄ uidit.
nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit;
Ex hac itaq. uisione quam sicut ipse dicta uera
uerbis illius enarrauimus. praefatus seruus
dī et perterritus et consolatus. coepit se solli-
citus in diuino exercere timore bonisq. operib. ^{utq.}
dedie in diem ardentius inherere. Spem que
de dī misericordia praesumere. quod qualibet
ipse disponderet occasione. ad martyrii palma
posset ptingere; Quod tamē quia corporalit̄
gladio imminente n̄ contigit. qualit̄ in morti-
ficatione crucis quam iugit̄ in suo corpore
p̄ xp̄i nominis honore postauit. dō miserat̄
completum sit. cum de obitu illius narrare
coeperimus. latius explicabimus. **IIII**

Post haec uero cum magister fuisset scolae
ad sc̄m petrum. eundo uel redeundo ad clau-
stram. consuetudinem sibi fecerat in oratorio
beati baptistae iohannis precibus secretius
insistere; Itaq. post duos annos superioris
uisionis. quadam nocte uisum ē. ei. quod ad
idem oratorium causa orandi diuertisset;
Cumq. ab oratione surrexisset. ecce uir per-
ostium ueniebat. Statura procerus. iudaico

mōre uestitus. uultu decorus. Excuius oculis.
splendor diuinitatis uelut flamma ignis
radiabat; Quem intuitus. omni cunctatione
postposita. xpm dnm eā credebat. atq. pro
currentis. ad pedes eius corruit; Cumq. p̄strat.
in facie iaceret. ille ut surgeret imperauit.
Cumque surgens coram illo reuerent̄ astaret.
atq. p̄renimio splendore ex oculis illius emi
cante. in faciem eius intendere p̄ualeret.
: ipsū. blandauoce allocutus. ē dicens; Dicat iniqui
tate tuas. ut iustificeris; Cui seruus dī respondit
Dn̄e. quid necesse ē. tibi dicere. Tu omnia
nostri. et nihil te latet; Ille autē subsequutus
ait; Scio quidem omnia. sed ideo uolo ut con
fiteantur mihi homines peccata sua. ut re
missionem accipiant; Cui cum om̄a quae ab in
fanti ager̄ ferat indicasset. et illo post hec in
oratione p̄strato. ipse erectus astaret. dixit;
Nolite timere quia ego sum quidē leo iniquita
te tuas; Postquam uocem ille qui apparuerat
recessit. et uir dī excitatus a somno de fiducia
remissionis peccatorum suorum confortatus
immensotripudiabat gaudio.

Quo etiam tempore contigit. quod ur̄ae reue
rentiae notissimum. ē. ut quidā puerulus
in scola. fulbestus nomine a socio suo tabula
p̄cussus. ad mortem usque p̄ductus sit;
Proquare praedictus seruus dī nimiam

10

tristis effectus. e. quod sub cura magister
sui tanta negligentia ipse subditos sibi acci
derit; Verum appropinquante hora extatus
ipsius pueri. uiridi forte sopore deditus.
lectulo ipse cubabat; Cum ecce uidit in somnis
ipsius animam a corpore sublata. angelico
ministerio ad caelum deferri. sequoq. mirro
et ineffabili mysterio. do. disponente pariter
comitari; Cumq. caeli secreta penetrasset.
pueri praefati animam. ipse quanda. purpurea
mansione. conspexit introduci. et in agmina
martyrum collocari; Ibiq. eidem. agnouisse.
quod quia ipse puer uulnus sibi illatum. satis
patienter tulit. et animam. fr. usq. ad mortem
diligens. prope. cussore suo. nimum benigne
ipse cessit. patientiam et benignitatem eius.
diuina remunerante pietate. ipse martyr
choros deputatus sit; Hoc autem. ta. celeriter. uisu
in hora mortis eius. eidem demonstratum e. ita ut
dum adhuc in his moraretur. uenerandus pat
ruit marus. qui cum ead. tunc. scolarum puerorum
regebat. et huius rei testis praesens adest. cum
pro hoc ipso. illum excitans. obitum discipuli nun
tiaret. ille se hoc quoq. ante scire responderit;
Qua. pfecto. d. n. gratia. causa. consolationis. ei
uidere concessit. ut qui a pro hac re. nimum
tristabatur. ex salute pueri. maestitiam sui
releuaret animi.

His itaque et aliis quam plurimis **VI**
reuelationibus atq. uisionib. uir dī cælitus
inspiratus. quanta inter uos postmodum
gratia scītatis ac bonitatis excreuerit. uirorū
quitunc affuere melius testimonio compro-
babitur; Nobis autem ea quae apud nos
gesta sunt narrare cupientibus. primo in da-
gandum uidetur. propter eos qui huius rei
forte minus conscius sunt. qua occasione a loco
stabilitatis suae huc secesserit. et cū apud uos
dō oblatuſ sit. ibiq. oboedientiā p̄miserit.
quo instinctu cuiusq. rei dispositione ad has
partes emigrauerit. atq. ad episcopatus offi-
cium apud nos sublimatus sit; Hoc autem
ideo scribere necessarium duximus. p̄ forte
aliquis leuitati assignet. quod uir dī diuine
compunctionis instinctu et peregrinationis
amore p̄ salute animarum suscepit.
Coepitum ē itaq. olim in his partibus. uidelicet
saxoniae. monasterium fieri quod auctori-
tate et magisterio scītatis ur̄ae. et primo
fundatum. et succedenti tempore dō donatē
feliciter consummatum ē. nomenq. mutua-
tum a loco habitationis ur̄ae accepit. ut uo-
caretur noua corbeia; Ad hunc ergo locū
dī famulus una cum aliis fr̄ib. ur̄is primo
directus ē. ut inibi officio fungeretur docendi;
In quare ipse p̄ omniatā p̄babilis et acceptus.

11
inuentus est ut omnium electione publice quoque
in ecclesia uerbum dei populis praedicaret; Sicque
factum est ut eiusdem loci ipse primus et ma-
gister scolae et doctor fieret populi. **VII.**

Post haec uero contigit ut herioldus
quidam rex qui partem tenebat danorum.
ab aliis ipsius prouinciae regibus odio et inimi-
citiis conuenit regno suo expulsus sit; Qui
serenissimum adit imperatorem hildouicum
cum postulari ut eius auxiliari mereretur.
quo regnum suum de nouo euindicare ualeret;
Qui eum secum detentum tam persequa patris
ad suscipiendam christi amicitiam cohercens
quod scilicet inter eos tantam familiaritas
esse posset. populusque christi anis ipsi ac suis prom-
ptiori uoluntate in adiutorium sic ueliret.
si uterque unum coteret dominum. tandem gratia
diuina tribuente ad fidem conuersus et sa-
cro baptismo perfusus. ipse de sacro fonte
suscepit. sibi que in filium adoptauit; Quem
cum iterum ad suam remittere uellet. ut eius
auxilio omnitus regni sui fines repeteret.
coepit diligentius querere. si quem inuen-
nirer sanctae deuotionis uirum quicum eum
posset. ei que continuo adhereret. fierique
illi et suis ad corroborandam suscipiendamque
fidem domini. magister doctrinae salutaris;
De hoc itaque praedictus augustus in publico

conuentu optimatum suorum. cum sacerdotibus suis ceterisque fidelibus tractare coepit. et ut sibi aliquem ad tale opus et uoluntarium et condignum inuenirent. sollicitus omnes rogare; Quod cum uniuersi abnuerent. **Q** nullatenus se quemquam scire dicentes. tantae deuotionis uirum qui peregrinatione tam periculosam pro christi nomine suscipere
tunc. uellet. extitit temporis uenerabilis abbas monasterii uuala. qui memorato imperatori dixit. unum se scire monachum in monasterio suo. qui multo ardore circa diuinam religionem ferueret. ac pro diuino nomine multa pati desideraret; Cuius quoque pariter uirtutem ac mores laudauit. et quod ad hoc opus satis esset idoneus indicauit; Sed tamen nescire testatus est. utrum ad hanc peregrinationem tolerandam. uoluntarius esset; Quid plura. **T**uobis rege. euocatur ad palatium; Cui abbas cuncta quae acta et dicta sunt retulit. et ad quid uocaretur aperuit; Qui se ad diuersum in omnibus quae ei causa oboedientiae iniungerentur. paratum esse respondit; Deductus itaque ad praesentiam Augusti. cum ab ipso interrogaretur. utrum pro diuino nomine. causa in gentibus danorum euangelium praedicandi. comes fieri

uellet herioldi. omnino se uelle constanter
 respondit; Cui etiam cum abbas iulisset.
 nullatenus setantum onus iubendo illi
 imponere. supsetamen hoc sua sponte eli
 geret. sibi gratum ee. et suae auctoritatis
 et licentiam dare. Quod ille nihilominus se
 et eligere. et modis omnib. pficere uelle respon
 dit; Deniq. cum haec publice ptestarentur.
 essetq. cognitum omnibus qui in domo con
 uersabantur abbas. coeperunt multi tanta
 eius admirari in mutatione. qd scilicet re
 licta patria et ppinquis suis. frim quoq. cum
 quib. educatus fuerat dulcissima affectio
 ne. alienas expetere uellat nationes. et cu
 ignotis ac barbaris conuersari; Multi quoq.
 eum sup hoc detestari et impperius laceffire.
 quidam apposito reuocare conabantur.
 sed uirdi incoepa uoluntate immobilis
 pmanebat; Deniq. cum abbas pdies singu
 los ad palatium iret. ipse domi residens
 consortia omnium fugiebat. et in quadam
 uinea iuxta posita solitarium sibi locum eli
 gens. orationi et lectioni uacabat; Erat aute
 tunc ibi etiam cum domino abbate. quidam fr
 monasterii ur̄i. nomine aut bestus. Quicum
 eum nimis sollicitum actristem. et cotidie
 secretim sibi consistere. et nullius consortio
 uel colloquio uti uideret. coepit ei compati

Et quadam die pergens ad locum ubi in sup^{ra}
dicta uinea solus sedebat. coepit ab eo inquire ve-
trum ueraciter peregrinatione illa uellet
suscipere; Qui sperans eum hoc non ob compas-
sionem sed propter astutiam magis inquirere.
respondit. Quid uobis curae est super hoc.
polite mentem meam. tali inquisitione contur-
bare; Ille uero nihil omnino se de ceptionis
in hac re pretendere testabatur. sed magis
ueraciter scire uelle. utrum ille in propo-
sita uoluntate disponderet perseuerare;
Tunc ipse congratulans eius beniuolentiae
respondit. Ego interrogatus sum si pro di no-
mine uellem. in gentes ire paganas ad
praedicandum euangelium christi; Cui pro-
positioni ego nequaquam reniti ausus sum.
immo totis uiribus exopto. ut mihi ad
hoc copiadetur eundi. nullusque ab hac
intentione. mentem meam immutare
poterit; Tunc praefatus frater eius respondit.
Ego tenumquam patiar solu ire. sed
pro dei amore tecum proficisci cupio. tantum
ut domni abbatis mihi licentiam impetres;
Firmata itaque inter eos hac religiosa con-
uentione. redeunti abbati ipse obuius
astitit. et quod sibi socium in uentum haberet
qui huius perfectionis comes. esse uoluntarius
uellet. indicauit; Cuius personam cum abbas

Inquireret. et ille fratrem aut bestium
 nominaret. multo miraculo obtupuit.
 nequaquam putans eum qui et nobilis & sapie
 in seculo. et apud eum tunc familiaris. ac
 post ipsum domus eius procurator habebatur
 talia uelle; Aduocatum tam eum sup hoc in
 terrogauit; Qui respondit nequaquam se
 pati posse ut ille solus iret. sed p xpi nomine
 se uelle ei solatio et adiutorio fieri. si sua
 et frim haberet licentiam. Cui domini abbe
 sedaturum licentiam si ille spontaneam hanc
 pfectionem eligeret respondit. nullum
 tamen ei sex familia sua comitem ad obse
 quiu seruitu deputaturum. nisi forte
 ipsi aliquem ad hoc puocare possent. ut
 sua sponte cum eis ire uellet; Hoc autem
 uenerabilis abbas. si de in affectione fa
 ciebat. sed quia abominabile eotempore
 et iniustum uidebatur. ut quis inuitus
 inter paganos conuersari cogeretur;
 Post haec itaq. ambodeducuntur ad regem;
 Quorum uoluntati et desiderio condelec
 tatus. dedit eis ministeria ecclesiastica.
 et serinia atq. tentoria. ceteraq. subsi
 dia quaetanto itinere uidebantur ne
 cessaria. et cum praefato heroldo ire
 precepit. Denunciari ut eius fidei maxi
 ma impenderent sollicitudine. eumq.

et suos qui simul baptizati fuerant. pia ex-
hortatione ne ad pristinos reducerentur
diabolomfigante errores. continue robo-
rarent. Simulq. etiam alios ad suscipien-
dam xp̄ianam religionē. uerbo praedica-
tionis strenue commonerent; Dimissi
itaq. ab imperatore nullum habuer̄ sociū
qui eis aliquid seruitu impenderet. q̄m
nemo ex familia abbatis cum eis sua spoſe-
re. nec ille quem qua ad hoc inuitū uole-
bat cogere; Herioldus quoq. cui commissi
fuerant. adhuc rudis et neophitus. igno-
rabat qualit̄ seruidi tractari debuisset;
Sui quoq. tunc nup̄ conuersi. et longe
alit̄ educati. p̄ multa sup̄ eos cura iſtende-
bant; Cum graui itaq. difficultate hanc
susipientes peregrinationē. p̄uener̄
coloniam; Ubi tunc temporis uenerand̄
ap̄tistes hadebald̄. compatiens eorū neces-
sitati. dedit eis nauē optimā ubi sua repo-
nerent. In qua erant duae mansiunculae
satis opostunae preparatae; Hanc itaque
praedictus heriold̄ conspiciens. elegit ipse
in eadem naui cum illis manere. ut ipse
una et illi altera potirentur mansiuncula.
sicq. inter eos familiaritas coepit. et beniuo-
lentiacrescere. sui quoq. ex hinc seruitiū
eis diligentius impendebant; Inde egressi

pdōstātū et uicina fresonum transeuntes.
ad confinia puenerunt danorū; Et quia
Ipsedum pacifice in regno suo herioldus
rex consistere p̄ poterat. dedit ei memorat̄
augustus ultra albiā beneficiū. ut si quan
do ei necessarium. eēt. ibi subsistere posset;

Praefati itaq. seruidi cum eo positi. **VIII.**

et aliquando inter xpianos. aliquando
Ipsedum paganos constituti. coeperunt uerbo
dī insistere. et quoslibet poterant. ad uia
ueritatis monere; Multa etiam exemplo
et doctrina eorum ad fidem conuestebat̄.
et crescebant cotidie. qui salui fierent in dño;
Ipsi quoq. diuino inspirati amore. ad p
mulgandam deuotionis suae religionem
coeperunt curiose pueros querere quos
emerent. et ad dī seruitium educarent;

Praefatus quoq. herioldus ex suis aliquos
sub eorum cura erudiendos posuit; Sicque
factum. ē. ut scolam inibi paruotempore
statuerent. duodeci aut eo amplius puero
rum; Nios quoq. hinc inde sibi ascuerunt
seruitores et adiutores. coepitq. eorū fama
et religio. Ipsi dī nomine fructuosius crescere;
Cum itaq. in hoc scō proposito. biennio aut eo
amplius morarentur. contigit iam dictū
fratrem aut bestum. Ipsi firmitatis grauari
molestia; Quae de causa inde ad nouā corbeā

deductus. Languore diutino ingrauescente.
feliciter credimus transitu. Ipse tempore pasche
sicuti et ipsi antea ad nō reuelatum fuerat.
Idiem inibi clausit extremum. **NT IIII.**
Interim uero contigit legatos sueonum. ad
memoratum principem uenisse hludouuicū;
Qui inter alia legationis sua mandata cle-
mentissimo cesari innotuerunt. eē multos
ingentes sua qui xpī ane religionis cultum.
suscipere desiderarent. regis quoq. sui ani-
mum ad hoc satis beniuolum. ut ibi sacer-
dotes dī eē pmitteret. tantum eius muni-
ficentia mererentur. ut eis praedicatores
destinaret idoneos; Quod religiosissimus
audiens imperator. plurimum exhilarat.
denuo quaerere coepit quos in illas partes
dirigeret. qui probarent utrum populus
ille ad credendum paratus esset. sicuti missi
illi intimauerant. et cultum xpī ane religio-
nis illis tradere inciperent; Unde factū ē.
ut iterum cum memorato abbate uro sere-
nissimus imperator tractare coeperit. si que-
fosse de suis monachis inuenire posset. qui
p xpī nomine in illas partes ire uellet. aut
celte qui cum heroldo moraretur. et is qui cū eo
erat seruus dī anskarius. illam susciperet
legationem; Quod contigit ut regio iussu
abhinc ad palatium uocaretur. cuique

denuntiatum. e. ne se raderet. antequa ad p
sentiam imperatoris ueniret ; Vir autem di
ad quid uocaretur omnino praenoscent. coe
pit toto cordis feruore in amore di exardes
cere. et omne gaudium existimare. si lucra
dis sibi animabus liceret in sistere ; Siquid
quoque in huius modi pfectione contrame
tatis siue aduersitatis ei potuissent accide
re. pposuit animo. patient p xpo tolerare ;
Nihilq. dubietatis in corde pta ligerebat ope
re. qm uisionis diuine qua ante p uide
rat consolabatur munere ; Siquidem
tempore sup dicto cum apud uos moraret.
etiam duabus uisionibus caelit. inspirat.
haberetur. quadam nocte uisum est ei
quod deuenisset in quandam domum. ubi
plures ex ordine praedicatoru. ad praedi
candi officium praeparati astabant ;
Coram quib. subito in excessu mentis rapt.
uidebat immensum luminis claritate sup
solis radium de caelo emissam. se circum
fulsisse ; Cumq. miraretur quid hoc esset.
uox quoq. pene similis illi quam in prima
uisione se audisse narrauerat. facta est
ad eum dicens ; Dimissum. e. peccatum
tuum ; Cui ille diuino ut credimus spu
afflatus. respondit dicens. Dne. quid uis
ut faciam. Et iterum uox sonuit dicens.

Vade. et annuntia gentibus uerbum dñi;
Hanc itaq; uisionem seruus dñi ptractans
animo. Letus gaudebat in dño. uidentiam
ex parte completam. quod sibi imperatum
fuerat. et ad maiorem laboris sui cumulu
etiam sue conibus uerbum dñi annuntiare
cupiens; Cum itaq; ante praesentiam cae
saris adductus. Interrogatus ab eo fuisset
utrum legationem illam suscipere uellet.
libera uoce respondit separatim ad omnia
quaecumq; illi xp̄i nomine sua auctori
tate decreuisset iniungere. **X**
Tunc di ordinante p uidentia socium illi
ex ur̄a fraternitate uenerabilis abbas ip̄
uenit nonnum uuit marum. tanto operi
satis et condignum et uoluntarium;
Porro cum heroldo eē disposuit. patrem
deuotissimum gislemarum. fide et operib.
bonis pbatum. atq; in zelodi feruentissimū;
Suscepit itaque legationem sibi accessare in
iunctam. ut in partes iret sue conum. et
probaret utrum populus ille ad creden
dum paratus esset sicuti missi sup̄ dicti
h̄ notuerant; h̄ quae legatione. quanta
quamq; graui appessus sit mala. melius
ipse qui interfuit praedictus pat̄ uuit mar.
h̄ timare poterit. Nobis hoc tantum
narrare sufficiat. quod dum in medio

fere essent itinere. Ipsi piratas offenderunt ;
 Et cum negotiatores qui cum eis ibant se viri-
 liter defenderint. et primo quidem uictoria
 coeperint. Ipsi secundo ab eis dem piratis de- ^{tam}
 uicti ac superati sunt. Ita ut naues et omnia
 quae habebant eis tulerint. et ipsi uix pedib.
 ad terram fugientes euaserint. Ibi itaque
 et munera regia quae illuc deferre debue-
 rant. et omnia quae habuerant perdidērunt.
 excepto parum quid. quod forte per silientes
 enaui secum auferre et asportare poterant ;
 Ipsi itaque etiam pene XL libros quos ad ser-
 uitium dei sibi aggregauerant. illis diripien-
 tibus amiserunt ; Hoc itaque facto. cum quidam
 reuesti. quidam in antea irredisponerent.
 seruus dei a coepto itinere. nulla ratione
 flecti potuit. Quin potius indisponeus
 arbitrio quid illi contingeret. nequaquam
 redire disposuit. antequam nutu dei dinosce-
 ret. utrum in illis partibus licentia predi-
 candi fieri posset :

XI

Cum graui itaque difficultate. pedib. post hec
 per longissimam uiam incedentes. et ubi
 congruebat. inter iacentia maria nauigio
 transeuntes. tandem ad postum regni ip-
 sorum. qui bircadicitur per uenerunt ;
 Ubi benigne a rege eorum qui bernuoca
 batur suscepti sunt. missis eius referentib.

quae de causa aduenerint; Cognita itaque
legatione eorum. et cum suis de huiusmodi
negotio pertractans fidelibus omnium pariuoto
atque consensu. dedit eis licentiam ibi manendi.
et euangelium christi praedicandi concessa
libertate. ut quicumque uellent eorum doctrinam
expeterent; itaque alacri corde seruidi
uidentes prospere sibi ea quae optauerant
successisse. populis ibi constitutis. uerbum
salutis annunciare coeperunt; Plures
quoque erant qui eorum legationi fauebant. et
doctrinam domini libenter audiebant;
Multi etiam apud eos captiui habebantur
christiani. qui gaudebant iam tandem seruitu-
ris diuinis posse participari; Probatumque
est. ita omnia ueraciter constare. sicut in missis
sorum serenissimo cesari innotuerant.
et baptismi gratiam nonnulli deuote expete-
bant; Ipse quoque etiam praefectus uici ip-
sius et consiliarius regis admodum illi ama-
bilis. herigarius nomine. sacri baptismatis
donum suscepit. atque in fide catholica firmis-
simus extitit; Ipse namque in hereditate sua
non multo post ecclesiam fabricauit. et in di-
uitio semetipsum religiosissime exercuit;
Cuius uiri diuersa extant praecelara in sig-
nia. et eius in uictoriae fidei. multa probant
iudicia. quae in sequentibus euidentius

exponemus. **XVII**

Peracto itaq. apud eos altero dimidio anno.
 praefatis eruidi. cum cesso suae legationis
 experimento. et cum litteris regiam manu
 more ipsorum deformatis. ad serenissimū
 reuersisus Augustum; Qui honorifice
 et cum maxima pietatis beniuolentia
 ab eo suscepti. partrauerunt quantadns
 secum egerit. et quod ostium fidei in illis
 partibus aduocationem gentiū patefactū
 fuerit; Hoc itaq. deuotissimus audiens impr.
 immensolaetificabatur gaudio; Pariterq.
 recolens quae iam apud nos olim circadi cul
 tum concoepta fuerant. et laudes ac gratias
 omnipotentidō referens. ardore fidei suc
 census. quaerere coepit quomodo in partib.
 aquilonis. in fine uidelicet imperi sui. sede
 constituere posset episcopalem. unde con
 gruum eet epō ibi consistere. causa praedi
 cationis illas frequentius adire partes. et
 unde etiam omnes ille barbarae nationes.
 facilius uberiusq. capere ualerent. diuini
 mysterii sacramenta; Cum itaq. phui. modi
 sollicitudine cura uigilanti instaret. qui
 busdam fidelib. suis referentib. ei innotuit.
 quod quando gloriosae memoriae pater
 suus karolus augustus. omnem saxoniam
 ferro pdomitā. et iugo xpī subditam

per episcopatus diuisit. ultimam partem ipsius
prouinciae quae erat in aquilone ultra albiā
nemini ep̄orum tuendam commisit. sed ad
hoc reseruare decreuit. ut ibi archiepiscopa-
lem constitueret sedem. ex qua dñi gratia
tribuente etiam successio fidei xp̄ianae
in exteras p̄ficeret nationes; Quae de pri-
mitiuam etiam ibi eccliam. per quemdam
ep̄m galliae. amalharium nomine. con-
secrari fecit; Postea quoq. ipsam parroechiā
cuidam p̄bro heridac nomine. specialiter
gubernandam commisit; Nec omnino uo-
luit. ut uicini ep̄i aliquid potestatis super
eum locum haberent; Quem etiā p̄brm
consecrari disposuerat ep̄m. sed uelocior
eius de hac luce transitus. hoc nefiēret
impediuit; Post obitum itaq. tantae
memoriae augusti. filio eius sup̄ dicto
uidelicet imperatore hludouuico. in sede
regni eius collocato. suggerentibus qui-
busdam. partem illam prouinciae quae
ultra albiā erat in duos diuisit. et duob.
uicinis ep̄is interim commendauit;
Non enim satis attendit patris sui sup̄ hoc
constitutionē. aut certe omnimodis igno-
rauit; Istauero facta occasione. quā iam
fides xp̄i in partib. danorum atq. sueconum
p̄ gratiam dī fructificare coeperat. cognito

18
patris sui uoto. nequid eius studii in pfectu
remaneret. unacum consensu eporum ac plu
rimo synodi conuentu. in praefata ultima
saxoniae regione trans albiam in ciuitate
hammaburg. sedem constituit archiepis
palem. cui subiaceret uniuersa nordalbin
gorum ecclia. et ad quam p tineret omniu
regionum aquilonalium potestas. ad con
stituendos epos siue p bros. in illas partes
p xpi nomine destinandos. Ad hanc ergo
sedem. dominu et patrem nrm scissimum
anskarium praedictus impr sollempniter
consecrari fecit archiep m p man. drogonis
mettensis praesulis. et summe scaeque
palatinae dignitatis tunc archicappellani
astantibus archiepis. ebone remensi. hetti
treuerensi. et otgario magonciacensi.
Unacum plurimis aliis ip conuentu imperii
praesulibus congregatis. assistentibus quoq.
et consentientibus ac pariter consecrantibus
holmgaudo et uillerico epis. a quibus ia
dictas parroechiae illius partes commen
datae receperat. Et quia diocesis illa in
periculosis locis fuerat constituta. ne ppter
barbarorum imminentem seuitiam ali
quomodo deperiret. et quia omnimodis
parua erat. quandam cellam in gallia
turholt uocatam. ad eandem sedem ppetuo

seruitutem. eius legationi tradidit **XIII**
Et ut haec omnia perpetuum suae stabilitatis
retinerent uigorem. eum honorabiliter ad sedem
direxit apostolicam. et permissos suos uenera-
biles bernoldum et ratoldum episcopos. ac geroldum
illusterrimum comitem. omnem hanc rationem
sanctissimi papae gregorio in mari fecit con-
firmandam; Quod etiam ipse tam decreti
sui auctoritate. quam etiam palliatione.
more predecessorum suorum roborauit. atque
ipsum in praesentia constitutum. legatum in omnibus
circumquaque gentibus sue conuersionis uicinarum.
per non etiam flauorum. aliarumque in
aquilonis partibus gentium constitutarum.
una cum ebone remensi archiepiscopo. qui ipsam
legationem ante suscepit delegauit. et
ante corpus et confessionem sancti petri apostoli
publicam euangelizandi tribuit auctori-
tatem; Et ne horum quicquam in futurum
irritum fieret. omnem resistentem ac contra-
dicentem. uel quolibet modo his sanctis studiis
pessimi impis insidiantem. anathematis
mucrone percussit. atque perpetua ultione reum
diabolica sorte damnauit; Porro ut prae-
missimus. eadem legatio auctoritate pascha-
lis papae. ebone remensi archiepiscopo. prius
commendata fuerat; Siquidem ipse diuino
ut credimus afflatus spiritu prouocatione

gentium et maxime danorum quos in palatio
 sepius viderat. et diabolico deceptos errore
 dolebat. feruentissimo ardebat desiderio.
 et pro christi nomine se suaque omnia ad salutem
 gentium tradere cupiebat. Cui etiam dominus
 imperator. locum unum ultra albiam qui vocatur
 uuelanao dederat. ut quotiens in illas partes
 pergeret. locum subsistendi ibi haberet.
 Multotiens itaque ipse ad eundem uenit locum.
 et pro lucranda animabus. multa in aquilonis
 partibus dispensauit. ac plurimos religioni
 christianorum adiunxit. atque in fide catholica
 roborauit.

XIII

Verum post ordinationem domni et pa-
 tris nostri sanctissimi anskarii superius com-
 prehensam. uisum est illis de eadem legatio-
 ne inter se conferentibus. necessarium esse.
 ut aliquis illi ordinaretur adiutor. qui
 in partibus sue conum ministerii episcopalis
 officio fungeretur. quoniam in regione
 tam longe posita praesens adesse deberet
 pontifex. et ipse solus ad utrumque locum
 ministerium sufficeret. Cum consensu itaque
 et uoluntate praedicti imperatoris. uenerabi-
 lis eboquenda proppinquum suum gauzbestum
 nomine. ad hoc opus electum et ponti-
 ficali insignitum honore. ad partes di-
 rexerat sue conum. Cuique ministeria

ecclesiastica et necessarios sumptus tamen ex sua
quam ex datione regia abunde tribuit. et
eumque quasi uice sua quidem praedicandi
officium prius auctoritate apostolica suscepit
legatum in gentibus. sue conuentionis constituit.
Cui etiam postea clementissimus augustus.
suggerente eodem uenerabili praesule
ebone. cellam quam ipse in loco memorato
uuelanao confluxerat. quasi locum refugii
tradidit. ut scilicet ad ipsius ministerium
officii. perpetua stabilitate deseruiret.
Praedictus itaque gauzbestus quem ipse conse-
crantes honore apostolici nominis symone
uocauerunt. ad partes ueniens sue conuentionis.
honorifice et a rege et a populo susceptus est.
coepitque cum beniuolentia et unanimitate
omnium ecclesiam inibi fabricare. et pub-
lice euangelium fidei praedicare.
Fiebatque gaudium salutis christiani sibi degen-
tibus. et de die in diem numerus credentium
augebatur.

Ierim quoque dominus et pastor noster
in diocesi sibi commissa et in par-
tibus danorum strenue suum implebat offi-
cium. et exemplo bonae conuersationis.
multos ad fidei gratiam prouocabat.
Coepit quoque ex gente danorum atque slauorum
nonnullos emere pueros. aliquos etiam

ex captiuitate redimere. quos ad seruitium di
 educaret; Quorum quosdam hic secum retinu
 it. quosdam uero ad cellam praedictam turholt
 nutriendos posuit; Fueruntq. cum eo hic
 ex societate uera sci patris nri et magistri.
 quorum doctrina et institutio. felicit
 nobiscum religionis diuinae creuit opinio.

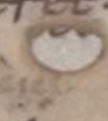
Verum cum haec in utraq. parte **XVI**
 laudabiliter et dōdigne agerentur. coepit
 ex inuiso pyratas aduenientes. hamma
 burgensem ciuitatem nauigio circum dedisse;
 Quod cum inopinante et subitanee accidis
 set. spatium si fuit pagenses congregandi
 quippe cum et comes qui eotempore praef
 ecturam loci illius tenebat illustris uir
 bernharius tunc de esset; Dominus uero
 eps ibi positus. cum his qui aderant in urbe
 ipsa uel in suburbio manentibus. primo
 quidem audito aduentu eorum locum
 ipsum continere uoluit. donec maius eis
 ueniret auxilium. sed impellentibus pa
 ganis et ciuitate iam obsessa. cum eis
 resisti non posse conspexit. quomodo pignera
 scārum reliquiarum a postarentur praep
 parauit. sicq. ipse clericis suis huc illucque
 fuga dispersis. etiam sine cappa sua uix eua
 sit; Populi quoq. a loco ipso exeuntes et hac
 illacq. palantes. plurimis au fugientibus

quidam capti. plerique etiam pempti sunt;
Deniq. hostes arrepta ciuitate. et omnibus
quae in ea ut in uico proximo erant spoliatis
cum uespestino tempore eo aduentassent.
noctem ipsam cum sequenti die et nocte
ibi consederunt; Sicq. succensis omnibus
adireptis. egressi sunt; Ibi eccliam miro opere
magisterio domni ep̄i constructa. una cū
claustra monasterii mirifice composita.
ignis succensa. ē; Ibi bibliotheca quā serenis-
simus iam memoratus impr̄. eidem patri
nr̄o contulerat. optime conscripta. una
cum plurib. aliis libris igni disperit;
Sicq. omnia quae inibi aut in ecclesiasticis
ministeriis. aut in aliis thesauris et facul-
tatibus habuerat. aut de predatione aut
igne. hostili impetu direpta sunt. ut quasi
nudum eum dimiserint. quippe cū nihil pene
ex inde prius elatum sit. nec tunc quidem
aliquid subuectum. nisi quod quisq. fugiens
casu arreptum secum forsitan exoptare
potuit; Pro quib. omnibus dominus et pat̄
noster sc̄issimus. nullaten. uel animo mo-
lestabatur uel labiis peccauit. sed cum
omnia fere quae ab initio episcopatus sui
aggregare. uel in fabricam edificiorum
componere poterat. uno uelut momento
pdiderit. illud beati iob saepius uerbis

replicabat. Dñs dedit dñs abstulit. sicut dño placuit ita factum. ē. Sit nomen dñi benedictū.

His itaq. pactis cum domnu seps **XVII** cum suis in multis eet pressuris et calumnia tibus. et fr̄s congregationis eius unacum sc̄is pigneribus p̄ uaria loca circum eundo huc illucq. uagarentur. et numquam sedem haberent quietam. praeualefcente iniqui machinatione. contigit etiam diabolico instinctu. ut populus sue conum furore zeli accensus. praefatum gauz bestum ep̄m. ip̄sidiöse p̄sequi coeperit; Factumq. est ut ad domum ip̄s quam anebat unanima conuentione pars quaedam populi causa direptionis irruerit. et nepotem quidem ipsius nithardū nomine gladiopemerit. et odio xp̄iani nominis percussum. d̄i ut credimus martyrem fecerit; Ipsum uero cum socis ceteris qui simul aderat ligauerunt. et diripientes omnia quae apud eos inuenire potuerunt. contumelia et opprobriis affectos. a finibus suis expuler̄. Quod tamen p̄ regio iussu factum. sed populari tantum conspiratione. ē. p̄petratum.

Diuinae uero maiestatis **XVIII** clementia. hoc nequaquā inultū abire passa. ē. sed om̄s pene qui affuere. qualibet diuerso modo ip̄s paruo tempore puniti sunt; De quibus multadicipoterant. sed nefastidū

legentibus inferamus. unius tantum mentione
facere curauimus. ut quae poena ceteri quoque
ei indicati fuerint. ex huius perditione pateat;
Quidam namque in terra illa potens extitit.
cuius filius in eadem conspiratione cum aliis
fuerat. et quae sibi de spoliis inibi coeptis pro
uenerant. In domum patris sui contulit;
Post quod factum. coepit illius substantia
minui. et pecora quaeque ac familia deperire;
Ipse quoque filius diuina ultione percussus
perierit; Sed et uxor eius cum filio ac filia.
in multo inter iacente spatio obiit;
Cum itaque se excepto uno filio paruulo omnibus
bonis suis defraudatum uideret. coepit
miser deorum iras expauescere. et quod haec
omnia alicuius diuini offense pateretur.
mente tractare; Quod sicut moris est
ibi. quendam adit diuinum. rogans ut cui.
dei offensam haberet forte perquireret. et
qualiter eum placare deberet. ipsi indicaret;
Agens itaque ille quae circa occultum
huiusmodi obseruare solebat. omnes deos
illorum ipsi placatos esse. respondit; Deum uero
christianorum illi omnimodis infensum;
Christus inquit. sic te habet perditum; Et quia
quodlibet eorum quod illi consecratum fuerat.
In domo tua manet reconditum. In uenerunt
te omnia mala haec quae percussus es.

Nec poteris ab his liberari. donec illud in domo
 tuamanserit. Hoc ille audito. mente pertractans
 sollicita quid illud esse posset. de filio suo re-
 cordatus. ē. quod ex spoliis sup̄ dictis. quendam
 librum in domum suam aduexerit; Quadere
 horrore nimio et terrore percussus. et quia
 sacerdotis tunc ibi deerat p̄sentia. quid de
 eodem libro faceret omnimodis nescius. secū
 quoq. illum longius retinere nullatenus ausus
 tandem uix reperto consilio. ip̄i conspectu eū
 populi qui in eadem uilla manebat attulit.
 et quae passus sit retulit; Cumq. se om̄ signa-
 ros consilii sup̄ hac redicerent. et tale aliquid
 ip̄i domo sua recipere uel habere p̄timecerent.
 ip̄se eum diutius apud se retinere obstupes-
 cens. honeste compositum ad quandā ligauit
 sepem. denuntians ut quiq. uellet eū inde
 sumeret. et pro reatu commissi. Dño ih̄u xp̄o
 uoluntaria satisfactionē uouit. Quē librū
 quidam xp̄ianorum ex inde sublatum. ip̄i
 sua aduexit; Ex cuius ore etiam ista cogno-
 uimus; Qui postea magnae fidei et deuotio-
 nis extitit. ita ut psalmos quoq. apud nos postea
 memoriter sine litteris didicerit. Taliter
 ergo et ceteri. si uemoste. siue peste et damno
 rerum suarum puniti sunt. Et liquido om-
 nibus patuit. quod quia sc̄m̄ dī pontificem
 et suos inhoneste tractare et spoliare

praesumpserant. grauis simam dñi nr̄i ih̄u xpi
senserunt ultionem. **XVIII.**

Post haec itaq. locus ille. septem fere annis
sine sacerdotali fuit p̄sentia. Proquare
dominus et pastor noster anskaricus primo
merore anxius. xp̄ianę religionis fidem ibi
coeptam perire p̄sufferens. et maxime filiolo
suo quem sup̄ memorauimus herigario con
dolens quendam anachoretam ardgarium
nomine. illas in partes direxit. et ut speci
alius eidem adhereret precepit.
Ipse itaq. illo adueniens. officiose ab ipso
susceptus ē. herigario. et xp̄ianis qui ibi ad
erant. magnum suae praesentiae exhibu
it gaudium. Coeperuntq. sicut primo
egerant. ea quae dī sunt deuote querere.
et ritum xp̄ianitatis. libentia animo custo
dire. Nemo quoq. incredulorum eius
p̄dicationi audebat resistere. quia quae poe
na multati fuerint qui seruos dī inde expu
lerant. mente pauida meminera. Suggest
tione quoq. praefati herigarii. regis qui tunc
erat iussu et licentia. publice coepit dī cele
brare mysteria. Qui uidelicet fidelissimus
uir herigarius. tempore quo sacerdotalis ibi
de erat p̄sentia. multa ab infidelib. sustinu
it ob probria. sed largiente diuina gratia.
signis caelestib. eius petitione. uerax fidei

declarata sunt praeconia; Ex quibus utiprimi-
 simus aliqua hic interserere curauimus. quo
 eius fidei inuictus declaratur animus.
 Quadam namque uice ipse in quodam sedebat
 placito. scena in campo ad colloquiū parata.
 Ubi cum inter alia collationum uerba illi
 deos suos laudassent quorum fauore prospera
 sibi multa puenirent. et illi quod solus a con-
 solatio omnium inani fide aberraret. uerbis
 multiplicibus imperarent. ipse ut erat fer-
 uens spū. respondisse illis fertur. Sit tanta ē
 de diuinam aestate dubietas. quod tam dubiū
 ē nullomodo deberet. probemus miraculis
 qui sit maioris potentiae ur̄i multi quos dicitis
 di. ap̄i meus solus om̄ps dñs ihs xps. Ecce tēp̄.
 ad ē. pluuiae. Si quidem tunc pluuia immi-
 nebat. Inuocate uos nomina deorum ur̄orum.
 ne pluuia super uos descendat. et ego inuocabo
 dñm meum ihs xpm. ne aliqua stilla pluuiae
 me contingat. et si quis in hac parte se inuo-
 cantes ex audierit. ipse sit dñs; placitaq. facta
 in se conuentione. cum illi om̄s in una
 parte sederent. ipse uero cum uno puerulo
 in altera. coepit unusquisq. eorum inuocare
 dñm suum. ille quoque inuocabat dñm xpm;
 Et descendens immensa de celo pluuia. ita
 omnes illos aquis infudit. ut quasi in flumi-
 ne cum uestimentis iactati uiderentur.

et etiam folia ramorum de umbraculo ibi
facto super ipsos magno casu de cidentia. uisitu
te diuina illos oppressos ostenderent ;
Super ipsum uero et puerum qui cum eo
erat. pecuna descendit pluuiaegutta ;
Quo facto. confusis illis et admirantibus.
ecce inquit uidetis qui sit deus ; Nolite me
infelices a eius cultura reuocare. quin
potius a terroribus uestris confundimini. et
ueritatis uiam discite ; Alio quoque tempore
contigit. ut dolorem in tibia sua sustineret
nimium. ita ut non aliquomodo se mouere
a loco in quo erat posset. nisi postaretur ;
Cum hanc ergo diutius sustineret molestiam.
coeperunt multi ad eum causa uisitandi
uenire. et quidam ad hostationibus quo
pro salute sua deus sacrificaret commone-
re quidam impropere quod sine deo esset
laccessire. et idcirco eum salute carere ;
Cum itaque haec saepius agerentur. et ipse
constanter malis eorum suggestionibus
resisteret. postremo non ferens eorum calum-
niam. respondit nequaquam se a uanis
simulacris auxilium petere uelle. sed
ad deum suum in ihesu christo qui posset in momento
si uelit ab infirmitate sua eum sanare.
Ita scitis ilico domesticis suis. ut ad suam
eum deferrent ecclesiam praecipit.

24
Ubi positus coram cunctis qui astabant
supplices ad dñm preces effudit dicens.
Dñem ihū xp̄e. ut sciant istumiseri. quia
tu es dñs solus. et p̄ alius preter te. Da mihi
seruo tuo in hac hora pristinam corporis mei
sanitatem. ut uidentes inimici magnalia
tua. de suis errorib. confundantur. et ad
cognitionem tui nominis conuertantur.
Fac queso quod peto propter nomen tuū sc̄m
quod. ē. benedictum in saecula. p̄ se sit con
fusio confidentib. in te dño. Postquā uocē
diuinae cum medicante gratia. confectum
sanissimus. ē. redditus. Sicq. de ecc̄ta
ipsa p̄ semet ipsum egressus. p̄ salutem sua
dō gratias agebat. et in fide xp̄i conua
lescens. magis magisque incredulos con
fundeat. Per idem fere temporis
accidit ut etiam quidam rex sueconum
nomine anoundus. eiectus regno suo.
apud danos exul fuerit. Qui fines regni
quondam sui denuo repetere cupiens.
coepit ab ipsis auxilium querere. spon
dens quod si se sequerentur. multa eis
possent donaria puenire; Proponebat
enim eis uicū memoratum birta. quod
ibi multi eēt negotiatores diuites. et
abundantia totius boni. atq. pecunia
thesaurorum multa; Ad illum itaq.

uicū se eos p̄mittebat ducturum: ubi
sine sui exercitus damno. multo suae ne-
cessitatis fruere tur commodo. Illi ergo
p̄missis muneribus delectati. et thesauro-
rum adquisitione auidi. in auxilium eius
expeditorum ad pugnam hominū uiginti
et unā naues impleuerunt. et cū ea destina-
uerunt; Ipse uero de suis. naues habebat
undecim; Exeuntes ergo de danis. ad uicū
ipsi sperate uenerunt memoratū. Et forte
tunc rex ipsorum longius inde aberat.
et principes ac populi multitudo. congre-
gari non poterant. Tantū sup̄dictus heri-
garius. praefectus ipsius loci. cum eis qui
ibi manebant negotiatoribus et populis.
presens aderat; Ip̄ magna ergo angustia
positi. ad ciuitatem quae iuxta erat con-
fugerunt. Coeperunt quoq. diuisis. immo
daemonib. uota et sacrificia plurima pro-
mittere et offerre. quo eorū auxilio. ip̄
tali seruarientur periculo; Sed quia ciuitas
ipsa non multum firma erat. et ipsi ad re-
sistendum pauci. miserunt ad eos legatos
dextram et foedus postulantes; Quibus rex
praefatus mandauit. ut p̄ redemptione
ipsius uici centū libras argenti p̄soluerent.
sicq. pacem haberent; Quod illi ut petebat
statim miserunt. et a rege iam dicto

25
susceptum. ē. Porro dari. grauit̄ huiusce
modi ferentes conuentionē. quia si sicuti
disposuerant actum fuisset. coeperunt uelle
super eos subito irruere. et locum ipsum
funditus depredari atq. incendere. docep̄tes
unum quemlibet negotiatorem plus sibi
habere quam sibi oblatum fuisset. et nul
lo modo se tantā calumniam sufferre posse;
Cum haec ergo inter se agerent. et additi
piendā urbem in quā confugerant se prae
pararent. hoc quoq. illis innotuit; Unde
rursus parit̄ congregati. cum nullomodo
uires haberent resistendi. nullaq. eis spes
ēēt refugii. ad uota et sacrificia maiora
dussuis offerenda. se inuicem cohosta
bantur; Contra quos iratus fidelis dñi
herigarius. maledicta sint inquit dō.
uota et sacrificia ur̄a. cum idolis uestris;
Quamdiu uultis daemonib. seruire. et
uos ipsos ad p̄niciem ur̄i uotis inanibus
in paupertatem redigere. Ecce multa
obtulistis. et ampliora uouistis. Ip̄ super
et centum libras argenti dedistis; Quid
p̄fuit uobis. Ecce omnia quae habetis.
ueniunt diripere. Uxores ur̄as et filios
ducep̄ captiuos. ciuitatem et uicū igni
succendent. et uos gladio peribitis;
Quid ergo profunt uobis simulacra ur̄a.

Adquam uocem. illi om̄s p̄territi. et quid
agerent nesci. unanimiter responder̄;
Salus n̄ra et consilium in tua sit deliberatione.
et quicquid nobis suggereris. sine dubio fa-
ciemus; Quibus ille; Si inquit uota spondere
uultis. uouete et reddite d̄no d̄o omnipotenti
qui regnat in caelis. et cui ego in conscientia
pura et fide recta deseruio; Ipse omnium
d̄ns. ē. et in uoluntate eius om̄a sunt posita.
nec ē. qui eius d̄cioni possit resistere;
Si itaq. eius auxilium toto corde petieritis.
omnipotentia ipsius uobis p̄ futuram
sentietis; Accepto itaq. ab eo consilio. cuncti
unanimiter et uoluntarii exeuntes sicut
sibi consuetudinis erat in campū. p̄ liberatio-
nes sui ieiunium et elemosinas d̄no xp̄o de-
uouerunt; Ipse rex praefatus cū danis
agere coepit. ut forte p̄quirerent utrum
uoluntate deorum locus ipse ab eis deua stan-
dus eēt; Multi inquit ibi sunt dii potes. Ies
et magni. ibi etiam eccl̄a olim constructa ē.
et cultura xp̄i a multis ibi xp̄ianis excolitur.
qui fortissimus ē. deorum. et potest speran-
tibus in se quoquo modo uult auxiliari;
Necessario ergo querendum ē. utrum
diuina ad hoc uoluntate ip̄citemini;
Quod illi quia sic apud eos moris erat. ne-
quaquam abnuere potuerunt;

Quæsitum. ē. igitur softib. et inuentum.
 quodcum suahoc prosperitate pultatenus
 p̄ficere possent. neq. locū ipsum eorū dep̄
 dationi adō concessum; iterum quæsitū ē.
 inquam partem ituri eēt. ubi sibi pecuniā
 adquirerent. p̄eforte uanaspe frustrati.
 ad sua uacui remearent; Ceciditq. fors. qd̄
 ad urbem quandam longius inde positā
 in finib. slauorum ire deberent; hoc ergo
 illi. uidelicet dam quasi diuinitus sibi im
 peratū credentes. a loco memorato reces
 serunt. et ad urbem ipsam directo itinere
 p̄petarunt; Irruentesq. sup quietos et se
 cure habitantes impuise. ciuitatem illā
 armis coeperunt. et captis in eas polus ac
 thesauris multis. ad sua reuersi sunt;
 Rex uero ille qui ad eos dep̄dandos uenerat.
 pace cum eis foederata. argentum qd̄ ab eis
 nup̄ acceperat reddidit. et apud eos ali
 quandiu resedit. uolens gentis suae recon
 ciliari; Sicq. dñi gratia. propt̄ fidem
 seruisu herigarū. populum illius loci
 ab hostium incursu liberans. bonis suis
 restituit; Quo facto ipse inconuentu
 populū publico eandem rem p̄posuit.
 et ut quis d̄s eēt ip̄sentius p̄ uiderent
 monuit; Hecumiseri dicens. ut iam
 nunc intellegite. quod uanum sit

ad eorum auxilium petere. qui non possunt tri-
bulantibus subuenire; Suscipite fidem domini
mei Iesu Christi. quem per baptismum dominum uerum esse. qui
uobis nullum habentibus. refugium. sua emi-
serationis tribuit solatium; Nolite ultra
culturam superstitiosam quaerere. et inani
sacrificio. idola uobis placare; Verum dominum
qui omnium quae in caelis et in terris sunt
dominatur colite. et ipsi uos subicite.
ipsiusque omnipotentiam adorate; Denique
ipse post haec tanto alacrior quam saepe frequen-
tibus domini beneficiis in fide robustior factus.
publice ubicumque aderat. partim ex aspe-
rando. partim suadendo. uirtutem domini et
fidei gratiam cunctis nuntiabat; Sicque bonum
testamen. usque ad finem suae produxit uitae;
Consummatoque boni operis cursu. languore
ingrauescente. astante iam dicto ardgario
sacerdote diuinae commendatus clemensque.
communione sacraecepta. feliciter in christo
obit; De cuius fidei constantia. multa
adhuc dici poterant. sed quia breuitati
studuimus. haec dicta sufficiant. XX

Illis quoque temporibus apud eos matrona
quaedam fuit ualde religiosa quam nulla
umquam improborum perversitas. a fidei suae
potuit rectitudine euestere; Cui frequenter
in quacumque necessitate posita. ut more

eorum idolis sacrificaret suggestum. e. sed illa
 immobilis fidei suae munia pre reliquit.
 Vanum ee dicens a simulacris mutis et surdis
 auxilium querere. et abominabile sibi uideri.
 ut his quibus in baptismo renuntiauerat
 denuo intenderet. et spon sione qua xpo
 pmiserat falleret; Si enim malum. e. ipse qui
 hominib. mentiri. quae Tomagis do. Et sibo
 num. e. inter homines fidem constare.
 quanto magis qui fidem dni accipit. pul
 latenus ab ea debet immutari. neq. uari
 tatem ueritatis miscere. Dns inquit meus
 in xpo omps est. ipse mihi sine uis fide
 pseuerauero. et sanitatem et omnia quib. ip
 diguero bona secdm uoluntate suam prestare
 poterit; Prae diota itaq. religiosa femina
 nomine frideburg. ipse bonitate uitae et
 fidei constantia laudabilis dies uitae suae
 usq. ad tempus pduxit senectutis; Cumq.
 iam appropinquare dies suae crederet
 mortis. et post discessum domni gauzbesti.
 nullus sibi tunc ad esset sacerdos. ipsa amo
 re officii quod audierat uaticum esse
 xpianorum. de uino aliquid emptum.
 ipse quodam reseruari fecit uasculo;
 Filiae suae etiam in fide religiosae man
 dans. ut si quando eorum tempus ultimum
 instaret. de ipso uino quia sacrificium

non habebat ei in os distillaret. ut uel sic
dñi gratiae exitum suum commendaret;
Illud itaq. uinum tribus fere annis apud
eam conseruatum ē. sicq. contigit illuc
praedictum aduentasse sacerdotem ard
garium; Quo ibi posito ipsa quam diu uires
habuit. religionis suae deuotionē exer
cuit. missarum sollemnia et salutaria
monita sedule ab eo exquirens; Verum
inter haec languore se praecipue occupante.
coepit infirmari; Et ita sollicita de obitu
suo. memoratum ad se accersiri fecit
pbrm. et accepto de manu eius optato
uatico. feliciter migravit ad dñm;
Ipsa uero elemosinis semper intenta. quia
in seculi quoq. rebus diues erat. filiae suae
praedictae ecclesiae nomine iniunxerat.
ut post suum ex hac luce discessum. cuncta
quae illius erant in pauperes dispensaret;
Et quia hic minus pauperes inueniuntur.
post obitum inquit meum cum tibi primo
oportunitas euenerit. uenditis omnibus
quae hic dispensata sunt fuerint. sume tecum argen
tum et uade ad dorstadium; Ibi sunt ecclesiae
plurimae. et sacerdotes ac clerici. ibi ip
sorum multitudo; Illò adueniens.
quae requirit te doceant fideles quomodo
ea dispenses. et panem meum remedio

omnia in elemosinam distribuit; Post ex
 cessum itaq. matris. filia quaemata iusserat
 forenue adimpleuit; Arreptoq. itinere
 pueniens addorsadum religiosasibit
 quisiuit feminas. quaecum ea loca sca circuiret.
 et quid cuiq. dispensari deberet. eam inferu
 erent; Cum ergo quadam die causa dispen
 sandi loca sca peragrarent et medietas iam
 distributa eet. ipsa socis suis dixit. Nunc
 iam lassus sumus. melius e. ut aliquid nobis
 deuino ematur. uideretocilaripossimus.
 et sic demum coepta peragamus; Datif
 igitur ad hoc un denarius. et uibus re
 sumptis. quod coepere peroggerunt;
 Quib. completis. ipsa ad hospitium suu
 rediens. sacco ipi quo argentu fuerat.
 in quoda locouacu u posuit. sed largi te
 sup nomunere. denuo ipsam loca adiens.
 sicuti ap tea fuerat plenum ipuenit;
 Quae tanto obstupefacta miraculo. ascitis
 ad se quaecum ea prius ierant religiosis
 feminis. quid sibi contigerit ostendit;
 Coram quibus quid inibi eet computans.
 tandum preti ee inuenit. quantum illo
 aduexerat. exceptis un denarius; Consilio
 itaq. ab eis accepto. iuit ad sacerdotes qui
 ibi pbabiliore uidebantur. et id ipsum
 eis innotuit; Qui gratiam di ptanta eius

bonitate laudat. Ios. quod eius labori ac bonae
intentioni dñs retribuere intinabant;
Quia inquit matrituae oboediens fuisti.
et fidem tuā circa eam illibatam seruasti.
et tantis in eis labores suscepto. elemosina
illius fore uis implesti. dñs omnium bonorum
retributor. p̄ mercedis retributione et ne-
cessitatē tuae subsidio. ista tibi contulit;
Ipse ē. p̄ om̄es. et omnib. sufficiens.
nullius indiget; Ipse quoq. om̄a quae pro
eius nomine a fidelib. illius in necessitates
pauperum ac seruorum illius distributa
fuerint. Ip̄ caelesti regno recompensabit;
Quod ita ē. ne aliquomodo dubitares. et
ne te census dati distributio peniteret.
hoc te dñs miraculo certificare dignatus ē;
Hoc etiam signo. quod mater tua cum dño
saluasset firmū crede. hoc miraculo ad-
monita. tu quoq. tua p̄ xp̄o dare petimu-
eris. cetera quod tibi ad dño recompensabit
ip̄ caelis; Ista ergo tibi ad dō donata tua sunt.
et tuo arbitrio quomodo cumq. uolueris
ea dispensabis; Nam ea quae in usus tuos
acceperas. ip̄ se tibi reddere noluit. quia
ea tantum sua benignitate retribuit. quae
peius amore in pauperes illius distributa
fuerint; Igitur post excessum praedicti
uiri herigari. iam memoratus sacerdos

4

ardgarius. amore solitariae quae anteduxe-
rat vitae. ab illis partibus egressus. locum suum
repetit; Sicq. de nouo xpiani ibi positi. sacer-
dotalis sunt praesentia adstituti; Quare mani-
festo patuit indicio. quod ad corroboranda
fidem praefati uirihorigarii. nec non et supra
dictae matronae. pariterq. ut exitum eorum
diuinae commendaret clementiae. et quod
fideliter desiderauerant. mysterium uidelicet
sacrae communionis pultimo uatico per-
ciperent. tam dictus anachoreta ardgarius
ad illas partes destinatus fuerit; **XXI.**

Verum ipse haec superius comprehensa.
contigit bonae memoriae hladouicum
serenissimum imperatorem. diuino ordinis
iudicio. uitae praesenti decessisse; Post cuius
obitum cum de regni diuisione magna fieret
perturbatio. pastoris quoq. nri aliquomodo
labefactari coepit legatio; Nam cum cella
supradicta turholt. in partem cessisset uene-
randi regis karoli. ipse eam a seruitio qd patri
suus disposuerat amouit. et uobis bene cog-
nito deditraginario; Proquare. cum et
a fratrib. suis gloriosissimis regibus. et a multis
quoq. aliis saepius fuisset admonitus. et ipse
eorum petitioni nullatenus assentiret.
tam dictus pater nri. multiplicib. tunc ceteri
coepit necessitatibus et indigentibus;

Unde contigit. ut fratres sui qui hinc tunc
cum eo aderant. ad urbem societate redierunt.
et multi quoque alii causa paupertatis eum
dereliquerunt; Ipse tamen cum paucis qui
cum eo subsisterent. prout potuerat se agebat.
et licet in paupertate degenet. Ipse iunctum sibi
officium nequaquam deferere uoluit;

Dñs quoque humilitatem eius et **XXII**.
patientiam fortitudinem conspicens. quia
cor regis in manu dñi. ē. clementissimum
domini et senioris nr̄i hludouici regis
qui post patrem suum huius regni gubernat
nacula suscepit. ad hoc animū iniecit. ut
ut quaerere inciperet unde ei solacium
subsistendi facere posset. quo legationis
suae mandatum perficeret; Et quia in hac
pauertia cellam nullam huic legationi ha
bebat congruam. erat autē ibi iuxta epis
copatus bremensis eccl̄ae. tunc desolatus
pastore. illum ei dare disposuit; Unde
in publico conuentu ep̄orum ceterorumque
fidelium suorum tractare cum eis coepit.
utrum hoc ei facere canonica auctoritate liceret;
Dominus enī et pastor nr̄ hoc sibi periculo
sum ē. aliquomodo formidans et ne a qui
buslibet ne uo cupiditatis rephenderetur
caute praeuidens. si facile huic dispositio
ni assentirebat; lubente itaque rege

haec eadem res in concilio episcoporum uentila-
ta est; Qui multis praecedentibus exem-
plis probauerunt bene posse fieri. ut quia
dioecesis illa ad quam ipse ordinatus fuerat.
admodum parua erat. Nam non nisi quat-
tuor baptismales habebat ecclesias. et haec
ipsa multoties iam barbarorum incur-
sionibus deuastata. ista ei causa solacii
adiungeretur; Verum ne in aliquo
scrupulum ferdensis pateretur episcopus. quod
etiam partem de suo episcopatu ultra albiam
sumptam. ipse cum bremensi tota simul
parrochia retineret. statuerunt ut sicut
tempore domni ludouici imperatoris primo
fuerant episcopatus ipsi et bremensis
scilicet et ferdensis restituerentur.
et ipse teneret bremensem ex qua maior
pars dioecesis suae sumpta fuerat. quae
etiam tunc pastoris erat praesentia desolata;
Quo decreto ita ab episcopo constituto. ipse
iubente rege bremensem suscepit diocesim
gubernandam. porro partem parrochiae
quae ultra albiam ad se pertinere debebat.
uualdgarius recepit tunc ferdensis episcopus;
Quod cum ita aliquandiu esset. iterum dili-
gentius ipsa res in alio concilio episcoporum
uentilata. uisum est eis pro bonum esse. ut
sedes ad quam ille ordinatus fuerat.

ab alio ep̄o teneretur; Nā hammaburg
tunc in partem cesserat uualdgaru;
Potestatem quidem regis ee. dēcentes ut
diocesim paruum et admodū captiuatā
augeret. Locum tamen ad archi ep̄isco-
palem dignitatem auctoritate aposto-
lica firmatum. nullatenus immutandū;
Unanimo ergo consensu cum uoluntate
p̄dicti regis piissimi hludouici. ep̄i ibi
constituti censuer. ut sedem ad quā con-
secratus fuerat pat̄ noster aniskarius
reciperet. et si quid ultra albiā exfer-
densi ipse retineret dioecesi. ex bremensis
eccl̄ae parrochia. illius sedis restitueret
ep̄o; Quod ita et regio iussu. et synodali
ep̄orum decreto. ipsius quoq. uualdga-
ri. memorati ferdensis ep̄i uoluntate.
et assensu p̄fectum est; **XXIII**

Porro cum haec agerentur. colonia
ciuitas ad quā bremensis parrochia
suffraganea erat. eotempore absq. bene-
dictione ep̄iscopali degebat; Quod quia
diuturnum exiuit. istud etiam sine
illius loci pontificis praesentia. neces-
sario decernendum fuit; Postea tamen
consecrato ad eundem locum uenerabili
presule gunthario. hoc ipsum dominus
et pater noster eis suggerere studuit.

31

ut sua quoque auctoritate firmaretur;
Cui tamen rei ipse admodum contrarius
extitit; Quae de causa postmodum in uirgata
ciuitate positus duobus regibus. hludouuico
scilicet et hlothario coram multis episcoporum
utriusque regni frequentia praesente uene-
rabili patre nostro. haec eadem res exposita est;
Quod cum ab omnibus bene ita ordinatum
probaretur. ut praedictus pontifex guntha-
rius. hoc ipsum sua auctoritate firmaret.
cuncti rogauerunt; Qui primo quidem fortiter
his reniti coepit. iustum non esse multipliciter
asserens ut sedes suffraganea in archiepisco-
palem uerteretur. nec se debere honorem
sedis suae in aliquo minuire. postremo tam
et ipsis regibus. et cunctis simul episcopis ibi aggre-
gatis pro hoc ipso eum rogantibus. et omnino
causa necessitatis id licitum fore dicentibus.
respondit. si apostolica auctoritate firma-
retur. ex se quoque ratum esse; Quo responso
accepto. cum etiam omnes suffraganei eius
haec eadem consensissent. pius rex
iam dictus hludouuicus. cupiens et patris
sui elemosinam in omnibus augmentare.
et quod ipse disposuerat pro omnia ratum
fieri. reuerentissimum salomonem con-
stantiae ciuitatis episcopum. pro hoc ipso ad sedem
direxit apostolicam; Cum quo etiam

32
diuarecordationis augusti. et aequiuocieius
filii excellentissimi regis. tam huius apostolice
auctoritatis praecepto. quam etiam palli
datione. more predecessorum nostrorum robo
rare decreuimus; Quatinus tanta fundat.
auctoritate praenominatus anskarius.
primus nordalbingorum archiepiscopus. et post
ipsum successores eius. lucrandis plebibus
insistentes. aduersus temptamentum diabo
li ualidiores existant; Ipsamque filium in
iam dictum anskarium legatum in omnibus
circumquaque gentibus sueonum suedanorum.
neonon etiam slauorum. ut in ceteris ubicumque.
illis in partibus constitutis. diuina pietas
ostium aperuerit. publicam euangeli
zandi tribuimus auctoritatem; Ipsamque
sedem nordalbingorum hammaburg
dictam. ipsi honore sancti saluatoris sanctaeque
eius intemeratae genetricis mariae con
secratam. archiepiscopalem deinceps esse
decernimus; Atque ut strenui praedicatoris
episcopi. post discessum crebro dicti anskarii archi
episcopi personae tantoque officio apta eligatur semp
successio. sub diuini iudicii obtestatione sta
tuimus; Verum quia karolus rex fratris sepe dicti
regis hludouuici. post discessum imperatoris
patris sui. pia memoriae hludouuici. abstu
lit a praenominato loco quidam ceterum hammaburg

monasterium quod appellatur turholt. ut pote
quod post partitionem inter fratres suos in regno
suo coniacere uidebatur. situm in occidentali
francia. quod illic genitor suus ad supplementum
et uictum. episcopo et clericis eius dederat. coepere
sicut fertur omnes ministri altaris recedere;
Deficientibus quippe necessariis sumptibus
ab ipsis recesserunt gentibus. et eadem ad gestas
legatio. per huiusmodi factum defecit; ipsa
quoque metropolis hammaburg. penes defesta
facta est; igitur dum haec agerentur. mortuus
est dioecesis bremensis episcopus. quae huiusmodi figura
est dicitur; Cumque sepe dictus rex et hanc dioe-
cesin uacantem. et illam nouellam institutionem
cerneret deficientem. in super et utramque hanc
ecclesiam diuinitus permittente occulto iudicio per barba-
rorum saeuitiam admodum attenuatam. quae
rere coepit qualiter praedicta bremensis ecclesia.
praedictae nouellae archiepiscopi uniret ac subderet sedi
pro hoc uotum roborante decreto; Unde praesepse
nominatum uenerabile missum salomone uide-
licet constantiae ciuitatis episcopo. nobis hoc rela-
tum est. confirmandum. ac postulatam est nostra auc-
toritate roborandum; Nos igitur subtili id
pendentes examine. animaduertimus. propter
instantem necessitatem. et animarum lucra ingen-
tibus demonstrata. utile fore; Omnia enim
quae proficua ecclesiae proficiuntur existere. et diuinis

p̄ resultant p̄ceptionib. licita et facienda esse
 p̄ dubitamus. maxime in tam nouella xp̄iani
 tatis plantatione. In quauari solent euentus
 contingere; Quam obrem auctoritate omni
 potentis d̄i. et beatorū aptorū petri et pauli.
 et hoc n̄ro decreto. decernim. secundum reueren
 tissimi regis hludouuici uotū. ipsas prædictas
 dioeceses. hammaburgensem scilicet et bremen
 sem. p̄ deinceps duas sedunam eē et uocari.
 subdiq. sedi quæ prædetessoris n̄ri decreto
 archiepiscopali ē munere sublimata. refutu
 radum taxat de bremensis ecclæe rebus epis
 copatu ferdensi parte inde a Te ablata.
 Nullus uero archiep̄s coloniensis ullam sibi
 deinceps in eadem dioecesi uindictæ potestatem.
 Quin immo et ipsi et omnib. suademus
 ueræ religionis cultorib. ut sacra hac lega
 tione fungentib. adiutorio et solacio sint;
 Quatinus huius gratiæ benefici plenā mer
 cedem recipere mereantur ab eo quid dixit.
 ite docete omnes gentes. et quicumq. recepe
 rit uos. merecipit; Itaq. omnia ad dilecto
 filion̄ro regē hludouuico ad hoc dō dignum
 officium deputata. p̄rā etiam pia eius uota
 auctoritate firmamus; Et qui acasus præte
 ritorum nos cautos faciunt in futurum.
 omnem quoq. aduersantē uel contradicentē.
 atq. piis n̄ris his studiis quolibet modo in

fidiantem. anathematis mucrone percussimus.
atq. perpetuae ultionis reum. diabolica sorte
damnamus. Ut culm apticum more p̄deces
forum nr̄orum. causamq. dī pio affectu zelantes
ab aduersis hinc inde partib. tutius muniamus;
His itaq. decretis atq. institutionibus papae
scīssimi nicolai. bremensis eccl̄a adiuncta
et unita sedi hammaburgensi. quae prius
metropolis constituta fuerat. facta ē. archi
episcopalis. **XXIII.**

Verum quia de dioeceseos illius ratione
ita firmata haec praecipuando diximus.
multum enim temporis fuit ex quo sedem
illam gubernandam suscepit. priusquam
auctoritate aptica firmaretur. ad ea quae
prius gestasunt redeamus; Namq. suscepta
bremensi parroechia. iterum spū feruere
coepit intimo. quia iam tunc quid daret
habebat. siquid posset in partib. danorū
p̄ xpi elaborare nomine; Unde frequētius
horicum adire. qui tunc solus monarchiam
regni tenebat danorū. et muneribus eum
ac quibuscumq. poterat obsequiis conciliare
studuit. ut sua licentia praedicationis offi
cio in regno eius frui ualeret; Ne quoties
namque regia etiam legatione ad eum
mittebatur. et quae ad foederis pacis et
utriusq. regni utilitatem p̄tinebant.

strenue et fidelit̄ p̄agebat; Quader̄ cog-
 nitafide etbonitate sc̄i uiri. praedictus horicus
 rex. multo eum affectu coepit uenerari.
 et libent̄ eius consilio uti. ac familiaris simū
 l̄ omnib. habere. Ita ut etiā in secreta sua
 dum denegotiis regni cū consiliariis suis tra-
 ctaret. ipsi liceret inter esse. Itaque quae
 inter populum huius terrae. uidelicet saxonū
 ac regnum ipsius causa foederis debebant
 confitui. p̄ aliter nisi fide illius uolebat fir-
 mari; Hoc sibi dicens omnino fidissimum
 ēē. quod ille ei et laudasset et spondisset;
 Hac itaq. familiaritate potitus. coepit etiā
 illi persuadere ut fieret xp̄ianus; Ille quoq.
 om̄a quae ei ex diuina i. Timabat scriptura.
 benigne audiebat. et bona prorsus ac uere
 salutaria ēē. laudabat. Seq. his plurimū
 delectari. ac libent̄ xp̄i gratiā uelle p̄mereri;
 Cui post talia uota. etiam sc̄issimus pater nr̄
 suggerere coepit. ut xp̄o dño hanc concede-
 ret beniuolentiā. quod ei gratissimū foret.
 ut in regno suo ecclesiam fieri p̄mitteret.
 ubi sacerdos omnitempore p̄sens ad esset.
 et uerbi diuini semina ac baptismi gratiam
 quibusq. suscipere uolentibus traderet;
 Quod ille benignissimo concessit affectu. et
 ip̄o postu quodam regni sui ad hoc aptissimo.
 et huic regioni proximo. suauis uocato.

ubi ex omni parte conuentus fiebat negotia
et ecclesiam illi fabricare permisit tribuens
locum in quo p[ro]pter maneret data parit[er] licen-
tia ut quicumq[ue] uellet in regno sue fieret
xpianus; Hac ergo dominus ep[iscopu]s n[ost]r[us] accepta
licentia statim quod diu desiderauerat
p[er]fecit; Et constituto ibi p[ro]p[ter] gratia ad ip[s]u[m]
eodem loco fructuosius crescere coepit;
Multinamq[ue] ibi antea erant xpiani. qui uel
in dorstado uel in hamnaburg baptizati
fuerant. quorum quidam primores ipsius
uicini habebantur. et gaudebant facultatem
sibi datam xpianitate suam obseruandi.
Quorum exemplo multi quoq[ue] alii et uiri
et feminae. relicta superstitiosa idorum cul-
tura. ad fidem d[omi]ni conuersi baptizabantur.
Factumq[ue] est gaudium magnu[m] in ipso loco.
ita ut etiam gentis huius homines absq[ue] ullo
pauore. q[uo]d antea p[ro]hibebat. et negotiatores
tam hinc quam ex dorstado locu[m] ipsu[m] libere
expeterent. et hac occasione facultas totius
boni inibi exuberaret; Et cum multi inibi
baptizati superuixerint. Innumerabilis tam
albatorum multitudo ex inde ad regna
conscendit caelorum; Quia libent[er] quidem
signaculum crucis recipiebant ut catecu-
minifient. quo eis ecclesiam ingredi et sacrif-
icium i[er]e liceret. baptismitamep[iscopu]s.

pceptionē differēbant. hoc sibi bonū diuidi-
 cantes. ut in fine uitae suae baptizarentur.
 Quatinus purificati lauacro salutari. puri
 et immaculati uitae aeternae ianuam absq.
 aliqua retardatione intrarent; Multi quoq.
 apud eos infirmitatibus detenti. cum se frustra
 idolis p̄ salutem suam sacrificasse uiderent. et
 a propinquissimis desperarentur. ad dñm
 misericordiam confugientes. xp̄ianos se
 fieri deuotebant; Cumq. accito sacerdote
 baptismi gratiā p̄cepissent. statim ip̄ columnes gra-
 tia diuina largiente fiebant; Sicq. creuit
 in eodē loco dñi miseratio. et ad fidem dñi po-
 puli conuersa. ē multitudo. **XXV**

Inter haec uero dominus et pater n̄r an-
 thanius. etiam p̄ regente suo conū eo quod
 sacerdotis tunc praesentia desolati essent.
 summo condolens affectu. a praefato poscere
 coepit rege horico sibi in omnibus fami-
 liarissimo. uti suo auxilio fines illius regni
 petere posset; Quicum maxima beniuo-
 lentiā hanc quoq. petitionē eius suscipiens.
 ita se p̄ omnia facturum p̄misit; Quae de causa
 dominus ep̄s n̄r cum p̄fato coepit gauz beato
 pontifice de hoc ip̄o tractare. necessariū
 ēē dicens. ut iterū p̄baretur. si forte gens
 illa diuinitus admonita. sacerdotes secum
 manere pateretur. p̄ fides xp̄i illis ip̄

partibus coepta. eorum negligentia aliquo
modo deperiret; Praedictus uero pontifex
gauzbestus. qui et symon. se inde expulsus
rursus locum repetere. ꝑ̄ ausū respondit.
ne id ualde pficiuū fore posse. Immo magis
periculosum. si de uo priorū reminiscerent.
aliquid ꝑ̄turbationis circa eum excitarent;
Sibi magis congruū uideri. ut ille iret qui
hanc legationem primo susceperat. qui que
benigne ibi habitus fuerat. ipse uero cum eo
ꝑ̄potem suum mitteret. qui ibi si locus ꝑ̄ae
dicandi inueniretur remaneret. et sacer
dotali apud eos officio fungeretur; Hoc
itaq. ratum inter se decernentes. coram ꝑ̄ae
sentia clementissimi regis uener̄ hludouici.
causamq. huiusmodi ei retulerunt. atq.
ut eius licentia ita fieri ꝑ̄mitteretur
exorabant; Qui sciscitans utrum ipsi
hac uoluntate concordēs fuissent. responsū
auenerabili gauzbesto pontifice tale acce
pit. Iudī inquit seruitio nos semp con
cordēs et fuimus et sumus. et istud unani
mo consensu ita fieri cupimus; Itaq. serene
nissimus rex indi causa semp uoluntarius
secūm quod inter eos conuenerat Legationē
hanc ꝑ̄ xpi nomine pastor inro inuinxit
religiosissimo. suae quoq. partē sicut et
pater eius fecerat ad regem sue conum.

mandata ei committens; Igitur deuotissim^{us}
 pater n^r. ad hoc it^{er} preparare se coepit. et
 ut quanto tius hoc expleret. feruentiori
 ip^si citabatur sp^u; Siquidem et hoc caelitus
 sibi inunctum credebat. uisione quadam
 imbutus quam ante praeuiderat; Visum
 namq. est ei quod p^{er} ip^so itinere sicut erat ualde
 est sollicitus. et uidebatur ei quod ad quen
 dam ueniret locū. In quo erat structura aedi
 ficiorum magna. et mansiones diuersae;
 Ubi quidam ei obuius factus. locutus est
 ad eum dicens; De itinere quo sollicitaris
 et de his quae sunt in corde tuo. p^{er} se sup^{er} modū
 contristeris. quia hic quidā. ē. p^{ro}pheta. qui te
 de his omnib. c^{er}te tum reddet; Et ne aliqua
 mentituae super ea insideat dubitatio.
 dicam tibi quis sit ille p^{ro}pheta; Abbas quon
 dam clarissim^{us}. adalhard. ipse nunc est
 p^{ro}pheta ad te ad n^{ost}ro missus. qui tibi ea quae p^{ro}uentu
 rasunt annuntiabit; Quo ille audito. ex
 hilaratus animo. uisus ē. illi respondisse;
 Domine. ubi inueniam eum? et ille.
 Tu inquit labore inuenies eum. nec ē. licitū
 cuiquam cum tibi in sinuare; Tunc uisus ē.
 ei quod iret p^{er} circuitum mansionū ipsum
 quaerendo. et parit^{er} in mentes uas attractaret;
 Sinquit ille p^{er} interrogatus a me. annun
 ciauerit mihi quae sunt in animo meo.

tunc uerum illum prophetā comprobabo;
Ad quandam ergo pueniens mansionem
clarissimam et speciosissimā. uidit eum ibi
in folio suo sedentem. et statim recognouit;
Ille quoque confestim pronuncians. Inquit in
eū dicere coepit; Audite in sulc. et attendite
populi de longe; Dñs ab utero uocauit te. de
uentre matris tuae. recordatus ē. nominis
tui; Et posuit ostium quasi gladiū acutum.
In umbra manus suae protegit te. et posuit te
sicut sagittam electā. In faretra abscondit
te. et dixit tibi; Seruus meus es tu. quia
In te glorior; Quod dicto. extento brachio.
manū dexterā ad eum coepit erigere;
Ille autē hoc uiso. ad genua eius accessit.
sperans eū se uelle benedicere; At ille sub
iunxit; Et nunc haec dicit tibi dñs. forma ser
uū ex utero seruum sibi; Dedite in lucē gen
tium. ut sis illis in salutē. usq. ad extremū
terrae; Reges uidebunt et consurgent
principes. et adorabunt dñm dñm tuum
et sc̄m isrl̄ qui aglorificabit te; Hanc
ergo uisionem seruus dñi cū a se pfectionē
illam longe uidisset. cecūtitenebat animo.
dñi se imperio ad partes illas incitari;
Et maxime in uerbo quod dictum ē. audite
in sulc. quia omnis fere patria illa in in
sulc. ē. constituta; Et quod subiunctū ē.

37

eris illis in salutē usq. ad extremum terrae.
quia finis mundi in aquilonis partibus usq.
sueconum coniacet regionibus; Deniq. etiā
uerbum quod de prophetia hieremie in fine
commutatum ē. scilicet qui aglorificabitte.
ardorem desiderii illum maximū nutrebat
qui apalmam mactyrri olim sibi pmissam.
hoc significare putabat; **XXVI**

Profectionem itaq. hanc suscepturus. iam
dicti regis horici missum parit et signū
secū habuit; Qui regi sueconū. p. omine olef.
partis sua mandatū tale intimari iussit.
seruum dī qui ex parte hludouuici regis mis-
sus fines regni eius peteret. sibi p. omā cognitū
fore. ac se inuita sua numquā tā bonū uidisse
homine. nec in quolibet mortaliū aliquando
tantam fidem inuenisse; Ideoq. cognita ei.
scīssimā bonitate. omnia quae ille in regno
suo causa xpīanae religionis disponere
uellet se ei concessisse; Ipsumq. petere
ut similiter in regno suo ei p. mitteret
culturam xpīanitatī. quam optabat statuere.
quia ipse nihil aliud quam quod bonū et re-
ctum foret uellet p. ficere; Susceptum
itaq. peragens iter. uiginti ferme diebus
naugio transactis. puenit ad byrca;
Ubi inuenit regem et multitudinē populi
nimio errore confusam; Ipse stigante enim

diabolo aduentum beati uiri omnimodis praesciente. contigit eo ipso tempore ut quidam illo adueniens. diceret se ipse conuentu deorum qui ipsam terram possidere credebant affuisse. et ab eis missum ut haec regi et populis nunciaret; Nos inquam nos uobis propitios diu habuistis. et terram incolatus uiri cum multa abundantia nostro adiutorio in pace et prosperitate. longo tempore tenuistis; Nos quoque nobis sacrificia et uota debita persoluiistis. grataque nobis uera fuerunt obsequia; At nunc et sacrificia solita subtrahitis. et uota spontanea segnius offeritis. et quod magis nobis displicet. alienum deum super nos introducitis; Si itaque nos uobis propitios habere uultis. sacrificia omissa augete. et uota maiora persoluite; Alterius quoque dei culturam qui contrarianobis docet. ne apud uos recipiatis. et eius seruitio ne intendatis; Porro si etiam plures deos habere desideratis. et nos uobis non sufficimus. ericum quondam regem nostrum nos unanimes ipse collegium nostrum a seiscimus. ut sit unus de numero deorum; Hoc ergo diabolicum mandatum publice denunciatum. in aduentu domini episcopi mentes cunctorum perturbabat. et error nimis ac perturbatio corda hominum confuderat; Nam et templum in honore supradicti regis dudum defuncti statuerunt. et ipsi tanquam deo. uota et sacrificia offerre

coeper; Adueniens itaq. illuc dominus eph.
 ab amicis suis quondam ibi cognitis quere
 coepit. quomodo regem suphacre interpel
 laret; Qui omnes toto animo contradicentes.
 asserabant nihil omnino eamice legatione
 eius proficere posse. sed si aliquid haberet pre
 tii. earatione illum dare debere. ut uiuus
 inde euaderet; Quibus ille; Non inquit
 puta meae redemptione aliquid hic datur?
 sum. quia si dominus meus ita disposuerit. per eius no
 mine hic paratus sum et tormenta subire. et
 mortem pati; Cum ergo phacre in maxima
 eet positus anxietate. tandem accepto consilio.
 regem ad suum inuitauit hospitium; Cui con
 uuium exhibens. dona quae potuit obtulit.
 et legationis suae mandata retulit; Nam
 et antea promissum horum. et perfideles domni
 epi qui ibi manebant. causa aduentus ipsius.
 eidem regi denunciata fuerat; Delectatus
 itaq. et caritatis eius beniuolentia et mune
 ratione. se quidem quae ille suggererat.
 gratant uelle respondit; Antea tamen hic in qua
 fuerunt clerici. qui populari hinc seditione non
 regio iussu eiecti sunt; Quapropter et ego hanc
 legationem uestram confirmare nec possum
 nec audeo. priusquam scitis. deos nostros con
 sulam. et populi quoque suphacruoluntatem
 interrogem; Si missus tuus in placito

mecum pximo. et ego pte loquar populo.
Et si quidem diis fautorib. illi tuae consenserit
uoluntati. quod quaesitum sperabitur; Sin
autem. et hoc tibi notum faciam; Sic quippe
apud eos moris. e. ut quodcumq. negotium
publicum. magis in populi unanimi uoluntate
quam in regia consuetudine potestate; Hoc ergo
pater noster. deuotissimus responsore regis ac
cepto. totum se conuertit ad dñm refugium.
ieiuniis et orationibus uacans. atq. in con
tritione et afflictione cordis. semet ipsum
in conspectu dei humilians; XXVII.

Verum ipso in istas pressurarum angustias
posito. cum dies placiti appropinquaret.
quadam die inter sacramissarum sollempnia
dum sacerdos altaria stans mysteria sacra
benediceret. illi in terra prostrato caelestis
effusa. e. inspiratio; Siquidem sps sci dono
interius roboratus. et fiduciam maxima ipsi
animos confortatus. cognouit omnia sibi pro
uentura uellet; Unde eidem sacerdoti
sibi in omnibus familiarissimo post missam
denuntiavit nihil se trepidationis habere
debere. quia secum gratia dei comitaretur;
Cui interroganti quomodo hoc sciret. diuinitus
sibi inspiratum respondit; Quam mentis eius
illustrationem fratres ille satis recognouit. quia
taliter eum diuinitus consolari. multis ante

pbavit indicus; Hanc ergo animi eius fiducia
 statim rei confirmavit eventus; Nam rex con-
 gregatis primoprincipibus suis de hac patris
 nri legatione cum eis tractare coepit; Qui
 sortibus quaerendum statuerunt. quae super
 hoc deorum esset voluntas; Exeuntes igitur
 more ipsorum in campum. miserunt sortes.
 ceciditq. sort. quod diuoluntate xpianareligio
 ibi fundaretur; Quod factum unus ex primorib.
 amicus domni epi statim ei innotuit. et ut con-
 solaretur animo admonuit dicens: confortare
 et uiriliter age. quia ad suoluntatem et legationi
 tuae non abnuat; Sicq. ipse fiducia sumpta.
 spu interiori laetificatus exultabat in dno.
 Deinde cum dies placitua duenisset qd in pre-
 dicto uico byrrea habitum. e. sicut ipsorum. e.
 consuetudo. praekonis uoce rexque eet eoru
 legatio. Iam manifestum fecit populo; Quo illi audi-
 to. sicut erant antea errore confusi. diuersa
 sentire et tumultuare coeperunt; Quib. ita
 pstreperantibus. consurgens unus quierat seni-
 ornatu in medio plebis. dixit; Audite me
 rex. et populi; Decultura istius diei plurib.
 nrm bene iam. e. cognitum. quod in se spe-
 rantibus magnum possit prestare subsidium;
 Nam multi nrm iam sepius. et in marinis
 periculis et in uariis necessitatibus hoc op-
 bauerrunt; Quare ergo abicimus. quod

necessarium nobis et utile scimus. Aliquando
nempe quidam ex nobis dorstadium ad euntes
huius religionis normam profuturam sibi sentien-
tes. spontanea uoluntate suscipiebant;
Nunc multe istae iacent insidiae et pyratarum
infestatione periculosum ualde nobis iter
illud factum est; Quod ergo tam longepositum.
prius sollicitate quaerebam. hic nobis modo obla-
tum. quare suscipimus. Et quae eius digni-
tatem nobis in multis utilem probauimus. quare
seruos eius nobiscum manere si libenter assen-
tiamus. Attendite populi consilium uestrum. et
nolite abicere utilitatem uestram; Nobis enim
quando non possit habere si possumus deos.
bonum est. huius dignitatem habere qui semper
in omnibus potest et uult ad se clamantibus
auxiliari; Hoc ergo ita porante. omni mul-
titudine populi unanimis effecta. elegit ut secum
et sacerdotes essent. et quae competebant
mysteria christi apud eos sine contradictione
fierent. Rex itaque surgens a placito. statim
cum missis domini episcopi suum direxit nuncium.
mandans populi unanimitate ad suam uo-
luntatem conuersam; Sibi quoque hoc pro omnia
placere. necdum tamen se plenam licentiam
ei concedere posse. donec in alio placito quod
erat in altera parte regni sui futurum. id ipsum
populis sibi positus nuntiaret; Tunc iterum.

bonae memoriae pater noster consueta sua requi-
 renssubsidia diuina dementia intentius
 exorabat; Cum ecce placitum tempus aduenit.
 et rex praeeconis uoce legatione domni epi
 atq; omnia pariter quae in priori placito dicta
 et acta fuerant. I. Jimari fecit; Diuina ergo
 prudentia largiente omnium corda ita
 adunata sunt. ut prioris placiti consensu
 cuncti laudarent. et sequoq; his assentire
 uelle. modis omnib; faterentur **XXVIII.**

Hoc itaq; facto conuocato ad se rex domino
 Lepto quae fuerant gesta retulit; Sicq;
 omnium unanimi uoluntate et consensu
 decreuit. ut apud eos et ecclesiae fabricarentur
 et sacerdotes ad essent. et quicumq; uellet
 de populo. absq; contradictione xpianus fie-
 ret; Dominus autem et pastor noster. prae-
 dictum nepotem uenerabilis gauzbesti epi
 erimbestum nomine manib; regis commen-
 dauit. ut suo auxilio et defensionem unitus.
 mysteria diuina ibidem ageret; Cui etiam
 rex in praefato uico atrium unum. adoratorium
 dedit fabricandum dominus quoq; eps. pbro ad
 habitandum alterum cum domo emit;
 Praebensq; idem rex benignissimum circa dom-
 num epm dilectionis suae fauorem. fide-
 lissimum quoq; in omni parte suis circa xpi-
 ane religionis cultum fore uelle permisit;

Sicq. dñi gratiam ritē omnib. pactis. dominus
ēps ad sua reuersus est **XXVIII.**

Porro angustiam maximā mentis quā in ipso
p̄pessus ē. itinere. dum illuditer pararet.
dñō reuelante pater n̄r sc̄issim. antepresci
uit; Visum namq. ē. illiquadam nocte. quod
tempus eēt passionis dñi. et quod ille prae
sens ad esset cum dñs ihs xps apilato ducerēt
ad herodem. et rursus ab herode ad pilatum;
¶ Deniq. cum audeis et militib. sputa et ob
p̄bria patiens. p̄ omniamembra uerberib.
ut ipsi uidebatur afficeretur. ipse p̄sus
ferens illum sic puniri. accurrens opposuit
se post dorsum eius uerberantibus; Om̄aq.
uerberaque illi infligebantur ipse incor
pore suo susciperet. excepto quod statura
p̄erior capite illi eminentior uidebatur
et idcirco illud defendere p̄ poterat;
Hanc itaq. uisionem miles in uictus xpi quid
significaret prius p̄ cognouit. quam de hoc
tinere reuersus mente tractauit. quanta
opp̄bria et irrisiones ibi sustinuerit. et ip̄
quanta angustia fuerit. quantasq. blasphe
mias in dñm illatas ibi sustulerit; Nā quantū
ad eius p̄tinuit animū. ibi ille sine dubio pro
xpo passus ē. et ibi xps in seruo suo prius sibi
illata denuo sustinuit improp̄ria; Porro.
quod caput illius defendere p̄ poterat. hoc

significare putabat. quia caput xpi dicitur quod
 passiones quas scilicet in hoc mundo pro christo sustinent
 partim ad ipsam etiam dei pertineant maiestatem.
 quasi ipse in se quodam modo compatiendo sus-
 cipiens. ad tempus quidem tolerat. sed quandoque
 districte iudicabit. Sicut scriptum est. Mihi
 uindictam. ego retribuam dicit dominus. **XXX**

Nec praetereundum quoque uidetur. qualiter domini
 uictus post hanc perfectionem. iam dictis
 sue comibus patefacta sit; Gens enim quaedam longe
 ab eis posita uocata cori. sue comum principatum
 olim subiecta fuerat. sed iam tunc diu erat
 quod rebellando eis subici dedignabantur;
 Denique danus hoc scientes. tempore supradicto
 quod dominus iesus iam in partes sue comum adue-
 nerat. si autem congregata multitudine
 ad eandem perrexerunt patriam. uolentes
 et bona eorum diripere. et sibi eos subiugare.
 Regnum uero ipsum quinque habebat ciuitates;
 Populi itaque inibi manentes. cognito eorum
 aduentu conglobati in unum coepere uiriliter
 resistere. et sua defendere. Dataque sibi uic-
 toria. medietate populidano rum cede perstrata.
 medias quoque naues eorum diripuerunt
 auro et argento. spoliisque multis ab eis accep-
 tis; Quod audiens praedictus rex olef popu-
 lusque sue comum uolentes sibi nomen adquirere.
 quod facere possent quaedam profecerunt

et quia sibi etiam antea subiecti fuerant.
Innumerabili congregato exercitu. illas
adierunt partes; Et primo quidem impuise
ad quandam urbem regni ipsorum uocatam
seeburg in qua erant septem milia pugna-
torum deuenientes. penitus illam deuastando
et spoliando succenderunt; Ex inde confor-
tati animo dimissis nauibus. iter quinque dierum
arripientes. ad aliam urbem ipsorum quae
apulia dicebatur. effero corde properabant;
Erant autem in ea urbe quindecim milia homi-
num bellatorum; Cum itaque illo aduenis-
sent. condusis ipsis in ciuitate. isti a foris
urbem debellare. illi de intus coepere uiri-
liter repugnare; Illi intrinsecus defende-
bant. isti exterius impingebant; Sicque tran-
sierunt dies octo. ut omnidie a mane usque
ad uesperam dimicantes bello instarent.
et multi hinc et inde caderent. neutratam
partem uictoriam obtineret; Cum ecce nono
die populus sueonum diutina caede fatigatus
coepit angustari. et timido corde expaues-
cens. hoc solum cogitare quomodo inde
euaderent; Hic inquit proficimus.
et naues nostrae longius absunt; Nam quinque
dierum ut praediximus iter erat ad portum.
in quo naues eorum stabant; Cum ergo quid
sibi esset agendum nimium turbati

omnimodis nescirent. quaerendum s'ostib.
 statuerunt. utrum di eorum eis uellent
 auxiliari. ut uel uictoria caperent uel uini
 inde euaderent; Missis itaq. s'ostib. p'eminē
 deorum qui eis subsidio eē uellet. repperire
 potuerunt; Quod cum denunciaretur. ipi
 populo ululatus et gemitus immensus ex
 ostus. ē. in castris. omnisq. uistus ab eis recessit;
 Quid inquit infelices acturi sumus.
 Di recesserunt a nobis: et nullus eorum ad
 iutor ē nri; Quo fugiemus. Ecce naues
 nrae longius sunt positaē. fugientibus que
 nobis isti insequentes. ad internecionē nos
 delebunt; Quae ergo nobis erit spes. cum
 itaq. in tanta essent angustia positi. quida
 negotiatorū memores doctrinae et insti
 tutionis domni epī. suggerere eis coeper̄;
 Dī inquit xpīanorum multotiens ad se
 clamantib. auxiliatur. et potentissimus ē.
 Ip̄ adiuuando. Quaeramus an ille nobiscū
 eē uelit. et uota ei placita libenti animo spon
 deamus; Omnium itaq. rogatu supplicis
 sa. ē. fors. et inuentum quod xp̄s eis uellet
 auxiliari. Quod cum publice denunciatum
 cunctis innotuisset. omnium corda ita subito
 roborata sunt. ut confestim ad urbem expug
 nandam. Ip̄ trepidi uellent accedere;
 Quid inquit nunc nobis formidandum

quiduepauendum. ē. xps. ē. nobiscum
pugnemus et uiriliter agamus. nihil nob
obscure poterit. Nec de erit nob cessa uicto
ria. quia potentissimū deorum nr̄i adiu
torem habemus; Conglobati ergo omnes
laeto et forti animo. ad debellandā p̄fecti
sunt urbem; Cumq. incircuitu astantes
pugnā inire uellent. ab his qui in trinsecus
erant postulatum ē. ut copia eis daretur
loquendi; Quod cum rex sueonum annu
isset. illi subsequuti sunt; Nobis iam pax
magis quam pugna placet. et foedus uobiscū
inire cupimus; Et primo quidem quicquid
ex spoliis danorum preterito anno in auro
et armis adquisiuius. uobis p̄ munere
foederis damus; Deinde pro unoquoq. homi
num in hac urbe constitutorū dimidiam
libram argenti offerimus. et in sup̄ censum
quem antea solebam. uob̄ p̄ solum. et datis
obsidibus. ab hinc subiecti et obaudientes
sicuti antea fuimus. ur̄o imperio eē uolum̄.
Cū hec itaq. oblata fuerint. nec dū tam animi
iuuenum sedari poterant. uerū alacriores
facti. et absq. metu imp̄territi pugnare
tantū desiderantes. armis se urbem et om̄a
quę haberent uastaturos. ipsosq. captiuos.
abducturos dicebant. Rex uero et principes
saniori consilio dextras ab eis accipientes

foedus inierunt. et thesauris innumerabilib.
 atq; obsidib. xxx sibi collatis. cum gaudio ad
 sua reuersi sunt; Deniq; pace inter eos foe
 derata statim sue ones xpi dñi nr̄i omni po
 tentiā collaudantes. eiusq; magnificentiā
 uiribus totis. quod ueremagnus sup omnes
 deos eet predicantes. quid ipsi p quem tanta
 obtinuissent uictoriā uouere deberent.
 sollicite querere coeperunt; Unde a xpianis
 edocti negotiatoribus. qui simul aderant.
 xpo dño placitum deuouer̄ ieiuniū. ta ut
 ad sua reuersi. postquam domi septē dies
 essent. alios septem om̄s parit̄ a carne
 abstinerent; Sed et post hoc quadraginta
 dieb. euolutis. ipsi quoq; unanima conuen
 tione quadraginta sequentes. similit̄ a carne
 abstinentiam agerent; Quod et factum ē;
 Nā om̄s qui ibi affuerant. hoc statutum. libere p se
 cerunt animo; Multi etiā post hec reuerentia
 et amore xpi apud eos ieiuniis que xpiani obser
 uabant insistere. et elemosinis quia hoc xpo gra
 tum didicere. quos libet pauperes adiuuare
 coeperunt; Sicq; fauore omnium predictus
 erim bestus sacerdos. libere apud eos quae
 di sunt agere. et cunctis xpi potentiā laudan
 tibus. religionis diuinae in illis partibus
 deuotio. augmentum sui ab eo tempore
 sine ullius contradictione coepit habere;

Iter haec uero diuino contigit iudicio **XXXI**
ut piratarum infestatione memoratus
horicus rex quibusdam p̄p̄inquis eius regnū
ipsius in uadere conantib. bello int̄emptus
sit; Cum quo parit̄ om̄s primores terrae
illius. qui olim domino ep̄o familiares et
amici habebantur. gladio interierunt;
Deinde post haec confuturo ip̄i regno ipsius
horico iunioris. quidam eorū quos ille
tunc habebat principes. et minus antea
domno cogniti fuerant ep̄o. p̄suadere ei coe-
per̄. ut eccl̄a apud eos facta destrueretur
et religio xp̄ianitatis ibi coepta annullaret̄.
dicentes deos suos sibi iuratos. ee. et quod deo
tanta eos mala inuenerint. quia alterius
et ignoti dei apud se culturam receperint;
Quodere comes praefatus uici. sicut uic
uidelicet nomine hou. qui huic religioni
p̄cipue resistebat. et ad destruendā xp̄i
anitatis fidē regem puocabat. et etiam ibi
factā iussit claudi. religionēq. xp̄ianitatis
ibidem phibuit obseruari; Unde et p̄br qui
ibi aderat p̄secutionis acerbitate compulsus
ip̄s recessit; **XXXII.**

Pro hac itaq. re dominus ep̄s p̄m̄iū sollicit̄.
et admodum tristis effectus fuerat. quia
nullum tunc cum horico iunioris de amicis
habebat. quos antea largissimis donationib.

44
sibi familiares adquisierat. p quos eū ad dñi
uoluntate conciliare posset; Unde quia
humano destitutus fuerat. Ad diuinum
solito more concurrat auxilium; Nec spes
eum sua fefellit; Consolatus ē quippe eum
dñs spiritali in animo consolatione. et cetera.
omnino factus ē. quod nullomodo ut hostes
xp̄i machinabantur religio ibi coepta de
periret; Quod ita dño annuente p̄ multo
post contigit; Nam cum p̄ hac eadē causa
ad praedictum regem ire disponeret. dñi
praeueniente gratia. idem rex expulso
prius de uico memorato iā dicto comite.
ita ut nūquā postea in eius gratiā redire
potuerit. ad domnū ep̄m suū gratis direx̄
legatū. mandans ut sacerdotē suū ad p̄pria
remitteret eccliam. p̄ se minus quā seniore
horicū xp̄i uelle gratiā p̄mereri asserens.
domniq. ep̄i amicitia obtinere; Quo facto.
cum ipse quoq. reuerentissim. pastor n̄r
ad eiusdē regis praesentiā cū adiutorio
burghardi illustrissimi comitis uenisset.
quietiam antea apud horicū seniore ad
iutor illi in omnib. fuerat. et apud regem
utrumq. bene poterat. qui appinquis
ipsorum erat. tanta gratia a iunioribus suscep
tus ē. horico. ut statim ei omnia quae ante
cessor eius causa xp̄i amicitis in regno suo

fieri p̄ miserat ipse quoq. concederet. Ip̄ sup̄
etiam quod antea nefandum paganus uidebat
ut clocca in eadē haberetur eccl̄a consensit;
Ip̄ alio quoq. uico regni sui ripa uocato. simi
lit̄ locum ubi eccl̄a fabricaretur tribuit.
et ut ibi sacerdos praesens ad esset suae
potestatis licentiam dedit; XXXIII

Deniq. dum haec agerentur. praedict̄ uene
rabilis gauz bestus ep̄s. ad gentē sueconū
quendam iſit p̄br̄m nomine anſfridū. qui
ex gente danorum oriundus. ad domnoebone
ad seruitium dñi educatus fuerat; Qui cū
illo aduenisset. memorat̄. erim bestus
sacerdos exindereuersus. et ille ibi cum
multa omnium ambitione. trib. aut eo
amplius annis demoratus. ē; Post hoc uero
audito domni gauz besti obitu. ipse quoque
exindereuersus. et apud nos aliquandiu
conuersatus Ip̄ firmitatis molestia cor
reptus. aggrauescente dolore defunct̄. ē;
Quo facto. domn̄. ep̄s p̄ sufferens fidem
xp̄i antitatis ibi coeptā deperire. suū illuc
p̄br̄m ragenbestum nomine mittere dispo
nebat; Qui cū ad hoc satis idoneus. et tanto
p̄fectioni ualde eēt uoluntarius. dum ad
postū memoratum s̄lia suuich. Ip̄ quonauet
cum negotiatorib. qui cū eo ituri erant con
stabant p̄geret. diabolicam machinatione

foftuit uinua danorū latrocinantiū in fi-
 diis circumactus. et his quæ habebat spoliat.
 die assumptionis scæ mariae. ipse quoq.
 in bonæ uoluntatis cursu feliciter consum-
 matus ē; Quod factum cū domni ep̄i animū
 nimio affecisset merore. nequaquā tamen
 accepta retrahi potuit uoluntate. uerum
 p̄ multo post ad hoc opus alium ordinauit
 p̄brm. ex gente quoq. danorū p̄genitum
 nomine rimbestum; Quem cum ad illas
 partes p̄ xp̄i nomine destinasset. benigne
 ibi a rege et a populo susceptus. diuina apud
 eos mysteria largiente dño. libere hacten?
 celebrauit; Deniq. et ipsi sicut et ceteris
 quos int̄ paganos ante constituerat denun-
 tiauit sacerdotib. ut nullius aliquid con-
 cupiscerent neq. peterent. sed ut magis
 exemplo beati pauli apti. ipsi quoq. manib.
 suis laborarent. et uicta ac uestimento
 contenti essent p̄ eos ad hostatus ē;
 Quib. tamen ipse et sequacibus eorū. quic-
 quid necessariū habebant. in super et si quid
 p̄ amicis adquirendis dandum erat de suo
 abundanter ministrabat; **XXXIII.**

Porro inter has multiplices uariasq. angus-
 tiarum pressuras. quas uti com memorauim?
 de eadem legatione passus ē. licet diuina
 ut predictum ē. semp̄ inspiratione roboraret

ne a coepto desisteret opere. tamen quoq.
e bonis. memorati remensis archiepi qui hanc
legationem primo susceperat p̄ modice eum
in hac causa et deuoti omentis. et feruor con
solabatur animi; Siquidem ipse intimo
puocatione gentium flagrans spū. iugit̄
eum ad fidei gratiam in partes istas p̄mul
gandam incitabat. et ut coepta p̄ desereret
frenue commonebat; Cuius uerbis exhor
tationis et maximo ardore mentis quo ad hoc
feruebat. iste beatus uir puocatus indubi
tant̄ officii sibi commissi curā agebat. nec
aliqua umquā incommoditatis aduersitate
a coepto opere auerti poterat; Et licet in
numera fuerint predicti pontificis sua so
riamonia. quibus pater n̄r istimo conso
labatur gaudio. illius tamen semper cor
dabatur sermonis. quem de huius legatio
nis causa in ultimo colloctionis suae ha
buere tempore; Nā cum dominus ep̄s n̄r
di numeratis multis quae sibi contigerat
angustus. quid de eadem legatione sibi uide
retur ipsum requireret. qualemq. conso
lationem sibi sup hoc dicere uellet ab eo sol
licite exposceret. ille quasi propheticis afflat.
spū respondit; Cestus sis inquit quia qd̄ nos
p̄ xp̄i nomine elaborare coepimus fructifi
care habet in d̄no; Nam ita est fides mea

et sic firmi t̄ credo. immoueracit̄ scio. quia et
 si aliquando propt̄ peccata quodam modo im
 peditum fuerit quod in illis coepim̄ gentib.
 n̄ tamen unquam penitus extinguetur.
 sed fructificabit in dīgratia et p̄sperabitur
 usquequo pueniat n̄ omendn̄i ad fines orbis
 terrae; Haec itaq. fides fuit eorum. hac
 uoluntate exterarum gentium fines petier̄
 huius religionis amore p̄ dñō c̄stauerunt.
 a quo et premium laboris sui sine dubio per
 cepturi sunt; Huius deuotionis uoluntas
 ab ani modom̄i et patris nr̄i numquā reces
 sit. et p̄ salute gentium. n̄ unquā orare ces
 sauit. Quin potius cum assidua fore pyra
 tarum infestatione qui ex gentib. iā dictis
 ueniebant. parrochia illius in circuitu
 uastaretur. ac familia diriperetur. ille
 tam p̄ aduersantibus et insidiantibus sibi
 iugit̄ exorabat. et p̄ conuersatione eorum
 qui sibi male faciebant. apud d̄i misericor
 diā sine cessatione rogabat. petens ne statue
 retur illis in peccatū quod ignorantes d̄i
 iustitiam. errore diabolico decepti. xp̄iano
 rum rebus essent infesti; Cuius sollicitudi
 nis causa intantum feruebat. ut etiam ip̄s
 infirmitate positus nouissima. iā dictae
 suae legationis causam n̄ unquā antea
 tractare et disponere omiserit. quousque

ultimum ex aluit spm uitae; Ipse quoque religio-
nis ardore ad dō susceptus. credimus quod
maxima secum comitante fidelium multitu-
dine. quos ex gented anorum atq. sue conū
dnō lucratus fuerat. meritū boni cestaminis
illius diuina remunerante clementia in
die resurrectionis omnium gloriose et feli-
citer. regna penetrabit caelorum;

Sane qui ad causam legationis eius et XXXV
cura qua alios saluare cupiebat. multa iam
dixim. qualis in semet ipso in exercitio salu-
tis ppriae animae extiterit. qualiterq.
corpus suū p diuino timore continue af-
flexerit. iam nunc tempus est enarrandi;
Qualis namq. in monasterio apud uos ipse
omni frugalitate et deuotionis studio
effulserit. si opus ē nobis ead dicere. quae
uobis sunt optime compesta; Tam ut au-
ditum habemus. ipse adolescens et iuuenis.
senibus et grandeus. mirandus uidebatur
et imitandus; Iam uero sumpta apud nos
episcopatu. hoc omnino qd in monasterio
ipso hauserat modis omnibus augmētate
sed et omnium uitā sanctorū imitari studuit
specialius tam beati martini; Ciliciorūq.
ad carnē. si solū in die. sed et in nocte
usaf ē; Deniq. sicut eius uita legerat.
magnopere populis uerbū dnī praedi-

cando prodesse studebat. Perdum tamen
 ut se ipsum in diuina exerceret philosophia
 solitudinem amabat; Ad quod opus et cellam
 aptam sibi constructam habebat. quam appella-
 bat quietum locum et amicum merori; Nbi
 cum paucis demoratus. quotiens cumq; ap-
 dicatione et ecclesiasticis officis. et ab ip-
 quietudine paganorum liber. esse poterat.
 habitauit secum; Ita tamen. ut nunquam
 proprium commodum et solitudinis amore. gre-
 gis sibi commissi praeponeret utilitati;
 Porro quousq; iuuentutis aliquatenus potitus. e-
 robore. p sepe et panem ip pondere et aqua
 ip mensura sumebat. Maxime quam diu soli-
 tudine ei utilicum erat; Quo tempore. si
 modice ut ipse affirmabat. aspum temptat. e-
 coenodoxiae; Studebat namq; inimicus hu-
 man generis peste iam dicta animam illius
 inficere. et magnus sibi ipse in oculis suis uide-
 batur. qui a talibus abstinere; Quadere tristis
 factus. et ad dnm pietate totis uiribus. in oratio-
 ne conuersus. postulabat ut sua eum gratia
 ab hac perniciosissima impietate liberaret;
 Cumq; phacre precibus. eēt sollicitus i fent.
 quadam nocte sopor adeditus. uidit se quasi
 usq; in celum rapti. et totum saeculum ac si
 in terrima ualle collectam; Ex quo tamen
 et beatorum anime. licet raro angelico

ministratio rapiebantur. et ducebantur in
caelum. In qua uidelicet tenebrosa ualle. often-
sum. est ei etiam quasi sementium quoddam
ex quo genus humanum ducit originem.
Cumq. haec omnia admirans et horrescens aspi-
ceret. iussus est ut attenderet quo initio ipse
hanc uitam ueniret a dictum. Unde inquit
homini ulla iactantia esse poterit. quid tam
uili origine ipse conualle lacrimarum procreatus
sit. Et quicquid boni habuerit. pro a se. sed ab eo
a quo omne datum optimum et omne donum
perfectum acceperit. Surgitur. Alterius inquit
ab ulla temptatus fueris coenodoxia peccasti.
Istud in mentem reducere memorare unde
progenitus sis. et cum diuina gratia liberaberis.
Quod ita et factum est. Iam uero postquam senuit
pro a deo potuit de cibo abstinere. potus tamen
aqua ei semper erat. nisi quod propter uanam gloria
uitandam magis quam aliquam suauitatem
capiendam. aliquantulum ipsi aquae quam
bibiturus erat de potu admiscebat. Quia
tamen in senectute sua solito nequiuit uti
parsimonia. studuit hoc elemosinis et ora-
tionibus. multisq. aliis bonis compensare.
Huius namque rei gratia. multos redemit cap-
tiuos. quos et libere dedit. Nonnullos
tamen eorum qui ad hoc apti esse poterant
ad diuinitatem educandos. litteris diuinis

Instruere iussit; Porro ad deuotionē sibi
 in dī amore ac uendā. quā studiosus fuerit.
 testantur codices magni apud nos quos ipse
 propria manu p̄ notas conscripsit. Quisolum
 modo illa continere noscuntur. quae ad lau-
 dem omnipotentis dī p̄tinent. et ad peccatorū
 p̄dargutionē. ad laudem quoq; beatę aet̄nae
 uitae. et terrōre gehennę. et quicquid ad
 compunctionē p̄tinet et lamentū; Testes. s̄.
 etiam fr̄s et apud uos et in noua corbeia de-
 gentes. quos p̄ hoc opere frequent̄ postulauit.
 quiq; illi p̄ nulla huiuscemodi conscripta
 miserunt; Sed nūquā illi sat eē poterat. quia
 omnē uitam suā in luctu et lacrimis exigere
 uolebat; Nam licet illi compunctio cordis
 frequent̄ lacrimas excitaret. p̄tamen
 umquam ei sufficientes uidebant̄. nisi
 quod in ultimo aetatis suae anno. hanc quoq;
 gratiam diu quaesitam dño largiente p̄me-
 ruit. ut quotienscumq; uellet ploraret;
 Deniq; ex ipsis compunctiuis rebus ex sacra
 scriptura sumptis p̄ om̄s psalmos unicuiq;
 uidelicet psalmo p̄pria aptauit oration-
 cula; Quod ipse pigmentum uocitare sole-
 bat ut ei psalmi hac de causa dulcescerent
 In quib; uidelicet pigmentis. ipse p̄ com-
 positionē uerborū curabat. sed cōpunctio-
 nem tantū cordis que rebat; In quibus

aliquando dī laudat omnipotentia et iu-
diciū. aliquando semet ipsum uituperat
et increpat. aliquando scōs quidō oboediū
beatificat: Aliquando miseros et peccatores
luget; Quib. omnib. semet ipsum semper
deteriorem dicebat; Quæ tam̄ alius cū eo
psalmos canentib. finito psalmo ipse solus
tacite ruminare solebat. nec ulli ea mani-
festare uolebat; Quidā tamen n̄m qui ei
familiarissimus erat. magna uix precū uix
ab eo obtinuit. ut ei ipsa pigmenta sicut
ille cantare solitus erat dictaret; Quæ tam̄
ipse con scripta. uiuente eo nemini inno-
tuit. Sed post obitum eius quibusq. legere
uolentibus exhibuit; Ipse psalmos autē
cantandū. frequent̄ etiā manib. operari solit̄
erat; Nam his temporib. rete operabatur;
De ipsi fuerop salmis dispositum habuit.
quos in nocte. quos in die cantaret. quos dū
se admissam cantandā parabat. quos dum
iterū discalcias. ad lectū ire uolebat;
Mane autem semp̄ quando se calciabat
et lauabat. lætaniā cantabat. et sic ad
eccliam p̄fectus. tres aut quattuor missas
ipse astans et officium agens. celebrari fa-
ciebat; Statuto tam̄ legitimo tempore
in die. publicā missā. nisi aliqua ei ip̄ com-
moditas accidisset. ipse cantabat;

Sin uero audiebat. In elemosinis uero dan-
 dis quam liberalissim^{us} fuerit. qui se narra-
 re poterit. cum omnia que habebat in d^{omi}nⁱ
 uoluntate necessitate patientib. subministra-
 re cupiebat; Ubicumq. eni aliquo in neces-
 sitate positum sciebat. ex quanto poterat
 eum adiuuare satagebat; Et n^{on} solu in ppria
 parrochia. sed etia in longinquis regionib.
 positis. subsidium sui adiutori ministrabat;
 Specialiustamen hospitale pauperum
 in brema constitutum habebat. ad que decimas
 de nonnullis uillis disposuit. ut ibi cum
 cotidiana susceptione pauperu. egroti
 quoq. recrearentur; Per omnem quoque
 episcopatum suum decimas animalium
 et omnium reddituum. decimasq. decima-
 rum que ad eum ptinebant in pauperu
 expensione distribuerebat; Et quicquid
 argenti ut cuiuslibet census illi puenie-
 bat. In usus indigentiu decimabat;
 Insuper. in quinto semp anno. omnium
 animalium licet antea decimata fuerint
 ad elemosinarum dationem. iterum ex integro
 decimationem faciebat. De argento etiam
 quod ad ecclesias in monasteriis ueniebat.
 quartam partem ad hoc ipsum destinatarum
 habebat; Curam uero pupilloru ac uiduaru
 maximam semp habebat. et ubicumq. anachoritas

ēē sciebat. siue uiros siue feminas. frequētib.
uisitacionib. et donis. ipsos indīseruicio con
fostare. et necessarius subsidis adiuuare
studebat; Habebat quoq. et in zona semper
ppria saccellū cū nummis. ut si quando egen
ueniret. et dispensator elemosinae sua ede eēt.
ipse sinemora quiddaret haberet; Studebat
enim illud beati iob. dictū p̄ om̄a implere.
ut nec saltē oculos uiduae aliquandiu ex
pectare faceret; Sicq. et oculus ceeco. et pes
claudō. et pat̄ pauperū eē. omnino stude
bat; In quadagesimā uero tempore. iiii
pauperes cotidie in brema ad escā suscipi
iubebat. duos scilicet uiros. et duas femi
nas; Et uiris quidem ipse cum fr̄ib. pedes
lauabat. feminis autē in praedicto hospi
tali pauperū. uice illius quaedā dō sacrata.
quā ipse indī uoluntate et religionis amore
pbatam habebat; Deniq. cū parroethias
more episcopali circuiret. antequā ipse
ad conuiuū accederet. pauperes prae
cipuebat introduci; Quibus ipse et aquam
ad manus lauandas exhibebat. et eulo
gis datis miscebat. et mensa ante ipsos
posita. sic demū ad suū conuiuū cum
hospitibus accedebat; Et ut misericordie
ac pietatis eius uiscera exemplis appro
bem. uidim. quondā cum int̄ multos alios

cuiusdam iudae filium in longinqua regio
 ne captiuū abductum in sueonū uidelicet
 pretiore redemptū ipse secum ad patriam re
 duxisset. et cum ipsum mat̄ sua gaudens
 uideret reuersum. sicuti mos ē feminarū
 praegaudio in conspectu eius astans lacri
 mata fuisset. Ipse quoq. ep̄s compunctus p̄
 minus flere coeperit. Statimq. ipsū iudae
 filium libertate donatum matri reddidit.
 domūq. gaudentes ire pmisit. **XXXVI**

Et quia conuersatio eius secūm beatū paulum
 aptm̄ semperat in celo. p̄ nūquā ipse celest
 tib. reuelationib. sicuti iam praefati sumus.
 licet multa omiserim. Illustrabatur in tra
 lta ut fere omnia que ei puentura erant. ap̄ ea
 semp. siue p̄ somniū. siue p̄ intimā reuelatio
 nē in mente. siue p̄ excessum. ipsi cognita
 fierent. Nam quod dixim. fieri in mente
 huiusmodi eē putam. sicuti in actib. aptorū
 legitur. dix̄ inquit sp̄s philippo. Ad omnia
 enī quae forte praecipua definire debebat.
 spacium cogitandi habere uolebat. ap̄ Te qua
 gratiadi illustrat. ipse in mente sua sentiret
 quid melius eēt. Sicq. sup̄ nauisitatione
 certificatus in mente. sine cunctatione
 quae agenda erant disponebat. Porro ea
 quae p̄ somniū uidebat. sicuti iam superius
 multa comprehensa sunt tā uera erant.

et nihil
 temere
 disponebat

ut numquā eacassata meminiscamur; Nam
ut adprobationem huius rei omissa referam.
antequā ad bremensem inuitaretur eccliam
quadam nocte uisum est ei quā uenisset inquan
dā regione amoenissimā. in qua inuenit beatū
petrū aptm; Cumq. illū admiraretur. uener
quidā homines petentes ut ipse beatus uidelicet
petrus eis doctore et pastore destinare deberet;
Quib. cū ille respondisset. iste ē. quem debetis
habere pastorem. dominum ep̄m coram se
stantē eis proponens. uisum ē. ei quod terrae
motus fieret magnus. et ipse in terrā cecidisset
Et quod uenisset uox sup̄ eū. et magna suau
tas in mente unctio uidelicet sp̄s sc̄i. Itaut se
quasi in nouatā sentiret in gratia xp̄i;
Vox uero quae uenit. quasi benedictionem
sup̄ eum fudit; Post haec iterū sicut ipsi ui
debat. iā dicti uiri admonuer̄ aptm. quo
eis doctore quemlibet destinaret; Contrari
enim eō. uidebantur his quos ille eis ap̄te pro
posuerat; Quib. ille quasi indignando respon
dit; Non dixi uob̄ quia hic eē deberet. qui
ip̄s praesentiarum fct̄. Quid dubitatis.
nonne audistis uocem sup̄ eum sp̄s sc̄i ad hoc
delapsam. ut eum uob̄ consecraret pastorem.
Quo dicto. somnio experge factus. quod
triennio ante uiderat quā ad bremensem
regendā inuitaretur eccliam. cessat

omnino factus ē. qđ alicubi in nomine dñi .
 ire deberet . sed quonēsciebat ; Postquā uero
 regio iussu ad prędictā eccliam uenit . et eam
 in honore scī petri consecratā didicit . et non
 nullos quoq . ibi inuenit quicūq . libenti re
 ciperent animo . recordatus ē uisionis suae ;
 Hacq . de causa consensit . ut illā regendam
 susciperet diocesim ; Nā alitūmquam
 se hoc facere uoluisse attestandō dice
 re bat ; Eo quoq . tempore quando cellam
 prędictā turholt habuerat . qm̄ omnis
 ei cura deuocatione gentium erat . ut eis
 in sua legatione pdesse potuisset . p̄ nullos
 pueros ex nordmannis uel flauis emptos .
 in eadē cella causā discendi ad sacrā mili
 tiā nutriendos posuerat ; Quorū quosdā
 prędicti raginarius . quando illic cella
 ipsa data ē . inde abstulit . et ad suum ser
 uitiū misit ; Quā de causa cū nimū eēt
 domn . ep̄s anxiatu . post paululū uisū ē
 illi qđ uenisset in quandā domū . inuenis
 setq . ibi et uenerandū regē karolū et ipsū
 raginarium ; Quos ipse ut ei uidebatur de
 eisdē pueris increpauit . asserens quod
 eos addī omnipotentis seruitiū nutrire
 disposuerit . non ut raginario seruirent ;
 Quod dicto . uisum ē ei quod idem raginarius
 leuato pede suo . ad os calcitraret domni ep̄i .

Deniq; hoc facto. mox uisum ē. ei quod dñs
 ih̄s xp̄s ppt̄ eum astaret. diceretq; regi præ-
 fato. pariter et raginario; Cuius inquit hic
 hominē uos iam turpit̄ de honestatis.
 Scitote quia iste dñm̄ habet et uos de hac
 causa p̄ eritis inmultati; Quod dicto. ipsi
 exterriti facti conturbati sunt. dominus
 uero ep̄s euigilauit; Quod illi ostensum
 quā uerū fuerit. testatur ultio diuina
 qua e sup̄ ipsum uenit raginarium;
 Nam multo post iram regis meruit. et cellā
 ipsam unacum omnib. que ex parte regis
 habebat pdidit. nec ulterius in gratiam
 pristinā redire potuit **XXXVII**

Vt uero de pastoralis eius gratia qualis
 quantusq; extiterit preterisse p̄ uideam.
 In illo cepte pbauimus quā uerū sit quod
 beatus gregorius in figurā pastorum qui
 in natiuitate dñi sup̄ gregē suū uigilabant.
 de pastoribus eccl̄ae dixit; Quid ē. inquit
 hoc quod uigilantib. pastoribus angelus
 apparuit. eosq; dī claritos circum fulsit.
 nisi quod illi pre ceteris uidere sublimia
 merentur qui fidelib. gregib. pre eē solli-
 cite sciunt; Dumq; ipsi pie sup̄ gregem
 uigilant. diuina sup̄ eos gratia largius coruscet;
 In omnium enim actione illius gratiam dīcū eo
 comitasse. multis experimentis pbauim?;

52
Nam quod ipse sup gregis sui custodia sollicitus.
multa sublimia uidere pmeruerit. et in mente
diuinitus. superna frequentius uisitacione ipsi
spiratus sit. superius iam in multis cōphensu
ostendimus; Deniq. etiam exterius gratia ad
ipso largius coruscante. sermo quoq. praedi
cationis illius multa suauitate perfusus. parti
erat horribilis. ut cepto pbaretur iudicio. ipsi
fusione spiritali uerba eius moderari. quo
miscens terrorib. blandimenta. uim diuini
iam pretenderet iudicii. Ipse quoueniens dñs.
et terribilis peccatoribus. et blandus appa
rebit iustis; Hac quippe gratia. in uerbis
quoq. ppriis et uultu admirandus erat.
ita ut eū potentes et diuites. maxime tamen
contumaces et pterui. terribile attendere. et
mediocres uero quasi fratrem complecte
rent. pauperes autē quasi patre piissimo
uenerarentur affectu; Porro licet signa
uirtutum uelut instrumenta iactantiae
cauta fugeret. tamē eo p̄ quarente. et hęc
ipsa non deerant; Quod euidenter pbatū ē.
iudicio. quia scilicet mandatum dñi ex ore
illius platum. in irritum non cessit;

Nam cum quodam tempore in fresia in pago uidelicet
ostargao. in die dominica praedicaret populo
et inter alia prohiberet. ne quis in die festo
opus seruile exerceret. quidam illorum

ut sunt contumaces et stolidi. domū reuersi.
quia serenus erat aer. in pratum euntes. col-
lecto feno aceruos fecerunt; Quib. factis.
ad uesperascente die om̄s illi acerui. qui eodē
die facti fuerant diuinit. igni consumpti sunt.
illeſis illis p̄manentib. qui anteriorib. diebus
p̄parati in medio constabant; Quo facto.
populi in circuitu manentes. fumū a longe
cernentes. hostem ad eē putantes. timuerunt
ualde; Sed diligentius reueritate p̄seru-
tantes. contumaciam p̄ nullorū p̄bauer
esse multatam. XXXVIII.

Nec silentio quoq. pretereundum arbitram̄
quia cū quodā tempore gens nordalbin-
gorū qui proximi noscuntur eē pagani.
ipsi eos absq. ulla miseratione tū ad se ue-
nissent capiebant. et in uinculis ponebant;
Quorū alios iterū ad paganos uendebant
alios suō mancipabant seruitio. aut alios
xp̄ianis uendebant; Cum ergo hoc dom-
no innotuisset ep̄o. p̄miū tristis effect.
fuerat. qđ tantū nefas in sua dioecesi con-
tigisset. sed qualiter id emendari potuisset
p̄ satisfactione colligebat. qm̄ in hoc pe-
fandissimo scelere erant plurimi inſecti
qui apotentes et nobiles habebantur;
Deniq. cum de hac re p̄miū eēt anxius.
quadam nocte more solito. diuina appa-

ruit ei solacio ; Videbatur namq. illi qd
 dñs iñs eet in presenti secto. sicut quonda
 fuit. quando suae praesentiae doctrina
 et exemplapopulis praebat ; Visumq.
 est ei qd isset cumultitudine fidelium.
 et qd ipse uidelicet domn. eps cu eo in eode
 eet itinere. letus et ad gaudens. quia nulla
 erat contradictio ut ipsi uidebat. sed erat
 in omnib. contumacib. terror diuinitus
 illat. et ereptio fiebat oppressorū. et quies
 magna in omnib. ita ut nihil contradictio
 nis aut contrarietatis in ipso ee uideretur
 itinere ; Post hanc itaq. uisionē ad prae
 dictū populum suam ipse parauit pfectio
 nē ; Ea uidelicet uoluntate. ut et miserof
 qui in rationabili seruituti addicti erant
 et uenditi. quoquo pacto liberaret. et ne
 in posterū aliquis tantū malū committere
 auderet. cū dñi gratia phiberet ; Ip̄ qua
 uidelicet pfectione. tantā illi dñs concessit
 gratiā. tantumq. metū auctoritatis eius
 contumacib. terrore incussit. ut licet
 eent nobiles et male potentes. nullus
 tam eorū suae consultationi aut imperio
 ullaten. auderet contradicere ; Verū
 querebantur miseri ubicumq. uenditi
 erant. et donati libestate dimittebant.
 ut irent quocūq. uellent ; Ip̄ super

neulla fraus in futurū p̄ eadem re obtende-
retur. conuentionē talem fecer̄. ut p̄ iura-
mento nec testib. se ullus eorū qui in p̄dicta
rapacitate maculati fuerant. defenderet.
sed iudicio omnipotentis d̄i se cōmitteret
aut ipse qui p̄ talis scelere impetebatur
aut certe captiuus qui alium impetebat.
Hoc ergo facto. ip̄ ipso itinere d̄ns ueracit̄
exhibuit. q̄d fidelib. pollicitus ē. dicens.
ecce ego uobiscum sum omnib. dieb. usque
ad consummationē saeculī. Tanta enim
p̄speritate et gaudio iter illud perfecit.
ut quidā cum eo comitantes dicerent. p̄ uiquā
se in uita sua tam bonū et tam suaue iter
egisse. Nunc enī p̄ cēsto inquit cogno-
uimus qui ad d̄ns fuit nobiscum. XXXVIII

Quantum uero oratione illius et unctione
olei sacri sanatis sint. enumerare
p̄ possumus. Hoc enī multorū affectio-
ne cōpesto. cēstati ad eū. p̄ solū de ipsius
dioecesi. sed etiā de longinquo uenire sole-
bant agrotantes. medicinā salutis ab eo
poscentes. Ipse tamē hęc om̄ia semp̄ occul-
tari maluit quā uulgari. Nempe cum de
huiusmodi uisitatū signis aliquando
coram eo fieret sermo. ipse quidā suo dix̄
familiari. Si dignus essem apud d̄nm
meū. rogare quatinus unum mihi cēderet.

54
signū. uidelicet ut de me gratias uobis bonum
faceret hominem; XL

Preterea cum talis eēt uita infirmitate
tam p̄p̄riū corporis pene assidue laborabat.
Omnis quippe uita eius ferē m̄ martyriū fuit;
Quippe in laborib. plurimis apud exteros
et in laborib. plurimis in fradio eccl̄ie p̄p̄riā.
p̄p̄t incursiones et depredationes barba-
rorū. necn̄ et contradictiones malignantiū
ipsius et cruciatione p̄p̄riā quā sibi ipse in
corpore suo p̄ amore xp̄i numquā cessauit
indicare; Sed quid facimus. qui post tot
dulcia et salubria. illud cogim̄ referre.
quā si n̄ uoluctu p̄ ualem? explicare. Is an
aetatis suae anno sexagesimo iiii. episcopatus
uero trigesimo iiii. graui coepit corporis
morbo laborare. dissenteria scilicet uigi-
Quā cū p̄ multos dies. mensib. uidelicet iiii.
et eo amplius acriter laboraret. et se ad mor-
tē urgeri sentiret. semp̄ dō gratias agebat.
minorem q̄ ipsū laborem eē dicebat. quā
sua mereretur iniquitas; Illud beati nob
sepius detantans. Si bona suscepim̄ de ma-
nudu. quare mala p̄ sustineamus. Tam
quia se p̄p̄t sup̄ dictas uisitaciones martyrio
potius quā tali infirmitate credebat consum-
mari. tristis admodū fact̄. sibi met ipsi
et peccatis suis coepit reputare. quod quasi

spe certissima sua eēt culpa defraudatus ;
Illud psalmigraphi sæpius decantans. Iustus
es dñe. et rectum iudiciū tuū ; Quē uidelicet
merorem. cū suo fidissimo discipulo qui ei
consciū pene in omnib. fuit. conquærendo yue
laret. et ipse eū consolari iſtentius studuisset.
dicens qđ p̄ ei pmissum fuisset ut gladio truci
daretur. aut igne cremaretur. aut in aqua
necaretur. sed ut cū corona mactyrri ad dñm
uenire deberet. p̄ ullaten⁹. tam consolationē
recipere potuit ; Deniq. cū sæpius de eadem re
cū prædicto discipulo suo colloctionē haberet
et ipse eū sūm opere consolari uoluisset.
ad memoriā eius reuocare studens. quanta
ip̄ dī seruitio sustinuerit. quantāq. corporis
sui p̄tulerit molestiā. et qđ etiā si nihil aliū
passus sit. ipsa infirmitas nouissima grauis
nimū et diutina. satis superq. ipsi p̄ macty
rio cū dī gratia reputari potuisset. Ip̄ se tam
nullomodo consolationē recipiens. in supra
dicto p̄ manebat merore ; Unde factum ē.
ut dñs seruū suū p̄ iam ut prius p̄ somnum.
sed apertius consolari dignatus sit. quatin⁹
tanto merori suæ gratiæ præstaret remediū ;
Nā cū quadam die admissam in oratorio con
sistens p̄ hoc ipso nimium eēt sollicitus. subito
in excessu mentis rapt⁹. audiuit uocē quanda
sic uigilans. quæ ipsum uehement̄ incre

55
pabat. qđ nullaten. de dīpmissionedubitare
debuisset. quasi aliqua iniquitas. dī potu
isset pietate uincere; Firmissime itaq.
crede inquit et nullaten. dubites. quia
utrumq. tibi dī suagrata faciet. id est
et peccata tibi dimittet. p quibus modo
sollicit. es. et omā que p misit implebit;
Qua consolatione suscepta. ipse quoque
consolabatur semetipsum; XLJ

Et exinde sollicitius quaeq. erant in dioe
cesi sua pcuranda coepit disponere. Ipse sup
et priuilegia apticae sedis quae erant
delegatione ipsius facta. in multis libellis
iussit describere et p omnes pene domni
hludouuici regis epōs destinare; Ipse quoq.
regi hludouuico filioq. eius. aequiuoco ipsius hoc ipse
dirigens. addens et sui nominis litteras.
quib. postulauit ut haec in memoriam
haberent. simul etiā p utres dictaret ad
iutorio eent. quatin. legatio ipsa dī auxi
lia te gratia ipsis adiuuantib. fructificare
et crescere ingentib. posuisset; Porro.
cū iā p tres continuos menses predicta labo
raret infirmitate. et epiphaniā dñi transis
set. optare coepit. quatin. ipse purificatione
scaē mariae. sibi ad dñi gratiā transire
luceret; Quauidelicet festiuitate appro
pinquante. pcepit et dero et pauperib.

conuiuium preparari: ut in ipso sanctissimo die
epularentur; Iussit etiam ut tres fierent
cerei magni ex sua speciali cera quā optimā
tunc habuit; Quibus factis. In ipsa uigilia
predicte festiuitatis. fecit eos ante se ferre
Quibus allatis. unū ante altare sancte mariae
accendere precepit. alterū uero ante alta
re sancti petri. tertium autē ante altare sancti
iohannis baptistae. Optans ut ipsi eū de
corpore susciperent egredientē. qui in
supradicta uisione olim eius fuerant ductores.
Ceterū predicta infirmitate ita erat fatigat.
et attritus. ut pene iam in corpore ipsius
nihil remaneret. exceptis ossibus. neruis
ligatis. et corio tectis; Attam ipse semper
in dñi laude se exercebat; Illucescente
uero iam dictae festiuitatis die. missas
per se sicuti cotidie soliti fuerat. cuncti pene
qui affuerunt sacerdotes celebrarunt;
Ipse uero ordinare coepit qualiter ad populū
fieret sermo. asserens nihil se eodem die
gustaturū. donec publica finiret missa;
Qua finita cū parump comedisset et bibisset
per omnē per diem studiosius cōmonere suos.
et ad dñi seruitiū accendere fruduit.
tunc communit nunc singillatim quēq.
put poterat ad diuinū ar. manserui
tium; Maxime tam eius cura et sollici

56
tudo. de sua fuit legatione ad gentes. Nocte
quoque sequente. in talibus admonitionibus
perduxit continuam. Frater uero qui aderant
cum et litaniam facerent. et psalmos ex more
per uis exitu decantarent. admonuit ipse
ut etiam ymnium ad laudem dei compositum
id est. te deum laudamus. pariter canerent. fide
quoque catholica ab eodem athanasio compositam;
Mane uero facto. omnibus uere qui aderant
sacerdotibus. sacramentis factis sollempnia
pro celebrantibus. dominici corporis
et sanguinis communionem precepta. eleuata
manu precabatur. ut quicumque in eum
quoquo modo peccasset. diuina ei pietas
remitteret; Deinde uersiculos istos coe
pit frequentius repetere; Secundum mise
ricordiam tuam memento me. propter
bonitatem tuam domine; Et deus propitius esto
mihi peccatori; Et in manus tuas domine
commendo spiritum meum; Cumque haec ipse
saepius repeteret. et frequenti assuetitu
dine ea frequentare non ualeret. cuidam
fratri praecipit ut haec eadem uoce illius
frequentando caneret; Sicque oculis in
caelum intentis. domini gratiae commenda
tum spiritum exhalauit uitae; Cuius corpore
ex more curato. feretroque imposito. cum
ad ecclesiam deferretur. illud sancti martini

iterariuisum ē. luctus uidelicet omnium
et uox una plangentium. maximotamen
clericorum. orfanorum. uiduarum. pu
pillorum. et indigentium. XLII

tam **Q**uamuis enim de illius salute nō sit dubi
tandum. quis yeligosorum aut fidelium
se iuste a fletu continere poterit. cū
illos desolatos reliquerit. Ipsi quosolo
pene omnium antiquorum uigebant ex
emplascōrum. Siquidem ab ipso statim
electorem omnium capite incipiamus.
xpm ipse inops inopem secutus cum aptis
omnia dereliquit. et cum scō iohanne
baptista prima euum tempus a turbarum
frequentia remotum ducens. monaste
rii solitudine expetiuit. Ubi cū tempo
ris processu cotidianopfectu excrescisset.
et de uirtute ipsi uirtute iuisset. uas electio
nis ad postandū xpi nomen corā gentibus
cū beato apto deputatus. pascendarum xpi
ouium post modum curā cū principe
apto petro suscepit; Ipsi quo regimine
qualē se quantumq. exhibuerit. hoc ma
xime pbare uidetur. quod inter celum
et terram medius. Ipsi terdm et proximū
sequester. nunc diuine uisioni et cae
lestib. reuelationibus intererat. nunc
commissorum sibi actus et uitā disponebat;

Ad quas actiuae et contemplatiue uite
geminas alas. ideo ipse sufficebat. quia
cum mundi cordes soli iuxta euangeli
orum fidem dñm credantur uisuri. ipse
uirgo ab eo electus. cum scō apto et euan
gelista iohanne. et mente et corpore
uirgo in aeuum p̄mansit. Et tanta
in sup̄ ad cunctos caritate tenebatur.
ut cum beato p̄to martyre stephano etiā
p̄ inimicis oraret. **Q**uere beatum et
omni laudis p̄aeconio dignissimū uirū.
quem tales actantōs imitari. quem solū
plurimorū tot simul habere uirtutes
contigit. qui mente sc̄s et corpore castus.
cum uirginib. agnū quocūq. uerit sequet̄
qui semp̄ in confessione xpi p̄seuerans.
gloriosum admodum inter confessores
locum habebit. qui in sublimi illa cum
aptis iudicum sede in regeneratione
sessurus. mundum. ē. quē contempserat
iudicaturus. et cū martirib. iustitiae
coronā et palmam martyri sibi diuinit̄.
re p̄missam p̄cepturus; Nam cum duo
martyri ee genera confet. unū in pace
eccl̄ae occultum. alterū p̄secutionis
articulo ingruente manifestū. utrūq.
uoluntate tenuit. ad alterū effectū
p̄uenit; Quia enī cotidie se p̄ lacrimas

uigiliis. leuonia. carnis maceratione
et desideriorū carnaliū mortificatione
In ara cordis dō mactabat. martirium
pfecto qđ pacis tempore potuit consecutū ē;
Quia uero ad apertū corporis martirium
persecutor sibi non animus defuit. quod
operemur potuit uoluntate indeptus ē;
Quamuis hoc quoq. martirium opere
cum habuisse. omnino negare nequeam;
sitantof eius p dñō labores iuxta aptm
attendamus. In itinerib. saepe. periculis
fluminum. periculis latronū. periculis
ex genere. periculis ex gentibus. pericu
lis inciuitate. periculis insolitudine
periculis in mari. periculis in falsis
fratribus; In labore et erumna. In
uigiis multis. In fame et siti. In ieu
niis multis. In frigore et nuditate.
Praeter illa quae extrinsecus sunt. In
stantia aeiis cotidiana. sollicitudo omnū
ecclesiarum. Quis infirmabatur. et ipse
n̄ est infirmatus. Quis scandalizabatur
et ipse n̄ urebatur. Qui ergo tot acta p̄ se
ē. pro dñō. et corporis aduersitatibus.
et animi aestibus excoctus. quomodo
martir esse iure negabitur. n̄ nisi sola
uita p passionem terminata martyrio
deputaretur. nequaquā sōm euangelistā.

58
iohannem • calicem suum dñs bibiturum
eē testaretur. quem minime uitā marty
rio finisse scimus; Proinde si illū iuxta
dominicā sententiā inter martyrum
numerū ascribendum eē p̄dubitamus.
de eo quoque quem pr̄missim. scō plane
et beato admodum uiro. omnino ambi
gere p̄debemus; Martyr enim fuit.
quia iuxta aptm. et ipsim undus. et ille
mundo crucifixus erat; Martyr fuit.
quia int̄ diabolitēptamenta int̄ carnis
illetebras. i. p̄ter p̄sequentes paganos. i. p̄ter
obsistentes xp̄ianos. semp̄ imperterritus.
semp̄ immobilis. semp̄ inuictus. in xp̄i
confessione usq. ad exitū uitae p̄mansit;
Martyr fuit. quia dum martyr testis
dicatur. ipse diuini semp̄ uerbi et xp̄ifici
nominis extitit testis; Quia in te nemo
miretur eū ad hoc quod summo ipse desi
derio optabat. et sibi rep̄missū putabat.
martyriū p̄tinxisse. quia nec hoc sibi
pollicitum iuxta huius nominis inter
pretationē p̄batur; Et cetero poterat i. p̄
apetto corporis martyrio aliqua forte
suae menti elatio subrepere; Quod ut
caueretur. hoc diuina p̄uidencia et spo
pondit et concessit. unde et meritis suis
nihil minueretur. et humilitati quae

omniū. e custof iustitū p uide retur,
Quocirca quia iā ex his que superius com-
memorauim: claret. quante uir iste sci-
tatis. quanti apud dñm meriti fuerit.
restat ut sicut ipse xpi imitator in omnib.
fuit. sic nos quoq eius imitatores esse
studeamus. Sic quippe fieri quibit. ut et
ipse semp usq. ad consummationem seculi
nobiscum uiuere possit in terris. et nos
post praesentis uitae transcursum. cū eo
in caelis uiuere mereamur. Uuet namq.
ipse nobiscum in terris. si eum uita scitas
et doctrinae recordatio nobis representat.
Uuemus nos cum ipso in caelis. si eius
exempla sequentes. ad eum semper toto
desiderio et tota uirtute tendamus.
ad quem ille nos praecessit. I Hm xpm
dnm nr̄m. qui cum patre et spū scō uiuit
et regnat dñs per omnia saecula
saeculorum. AMEN.

THE HISTORY OF THE
CITY OF LONDON

INCIPIUNT CAPITULA LIBRI SEQUENTIS

Textus praefationis de vita et conuersatione scilicet simonis
et iacobi primorum archiepiscoporum albingorum archiepiscopi. **II**

Qualiter ab infanzia spiritalibus sit reuelationibus caelestibus
inspiratus. & quod post mortem matris suae ipse in
scolaribus disciplinis iam positus. eandem matrem suam
in comitatu sanctae mariae puisionem cognouerit. et
ab eadem diu genitrice admonitus sit. quomodo uitate
fugiens. semetipsum in grauitate uitae custodiret. **III**

Qualiter post mortem karoli imperatoris. **III**
ipse mundo iam per compunctionis diuinae gratiam
mortuus. nocte sancta per Ierosolimas a saeculo translatus. primo
ad ignem purgatorium. deinde etiam a seculo presertim
maiestatis domini per beatum iohannem baptista. et sanctum petrum
apostolum deductus sit. **IIII**

Qualiter puisionem in oratorio beati iohannis baptista.
dominum christum uiderit dicentem sibi. dic inquit aeternas
ut iustificeris. Et reliqua. **V**

Qualiter animam cuiusdam discipuli sui nomine fulberti
a corpore sublatam. angelico ministerio ad caelum
deferri. & in firmamentum agmina collocari. caelesti
uisione cognouerit. **VI**

Qualiter in scitatis gratia proficiens ad nouam corbeiam
docendi causa defunctus sit. **VII**

De conuersione heroldi regis. et qualiter ipse pariter
et aut bestus per concessionem uualae abbatis. atque
iussione hludouici imperatoris. cum eodirectis sit
ad partes danorum. **VIII**

